

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Diplomová práce

**Spor o vysvätenie žien
do úradu kazateľa
v Cirkvi adventistov siedmeho dňa**

Katarína Muráňová

Katedra religionistiky

Vedúci práce: Doc. Pavel Hošek, ThD.

Magisterské studium evanjelické teologie

Praha 2008

Prehlásenie

Prehlasujem, že som túto diplomovú prácu s názvom Spor o vysvätenie žien do úradu kazateľa v Cirkvi adventistov siedmeho dňa napísala samostatne a výhradne s použitím uvedených prameňov.

Súhlasím s tým, aby práca bola sprístupnená verejnosti pre účely výskumu a skromného štúdia.

V Prahe dňa 30.4.2008

Katarína Muráňová

Bibliografická citácia

Spor o vysvätenie žien do úradu kazateľa v Cirkvi adventistov siedmeho dňa (Controversy over the ordination of women into gospel ministry in the Seventh-Day Adventist Church): Diplomová práca / Katarína Muráňová; vedúci práce: Doc. Pavel Hošek, ThD. -- Praha, 2008. -- 62 str.

Anotácia

Táto práca mapuje spor o vysvätenie žien do úradu kazateľa v CASD. Prvá časť práce sa venuje postaveniu žien v CASD v 19. storočí a prvej polovici 20. storočia a tiež historickému vývoju tejto otázky až po súčasnosť. V jadre, ktoré pozostáva z dvoch veľkých oddielov, je zameraná pozornosť na zmapovanie dvoch protichodných postojov zástancov i odporcov žien kazateliiek. V tejto časti sú predložené ako prvé argumenty a východiská zástancov vysvätenia žien do kazateľského úradu a následne za nimi argumenty a východiská ich oponentov. Svoje miesto tu nachádzajú aj kapitoly venované podstate sporu medzi zástancami a odporcami vysvätenia žien, ktorý vychádza z rôzneho pohľadu a prístupu k Biblii. Záverečná kapitola sumarizuje argumenty a závery predchádzajúcich kapitol a zaujíma k nim stanovisko.

Kľúčové slová

Vysvätenie, žena, kazateľ, rovnosť, vodcovstvo, podriadenosť, argumenty, inšpirovanosť, Biblia, Stará zmluva, Nová zmluva

Summary

This thesis traces controversy over the ordination of women in the Seventh-Day Adventist Church. First part of the study focuses on a position of women in the SDA church during 19th century and the first half of the 20th century and also on a historical development of this question up till present time. In the center, which consists of two large parts, the attention is turned to tracing of the two opposite standpoints of defenders and opponents of women pastors. Here are first given the arguments and starting points of the defenders of the ordination of women into gospel ministry followed by arguments and starting points of the opponents. Chapters accredited to fundamental controversy between defenders and opponents of the ordination of women, which is based on a different view and understanding of the Bible, can be found here as well. Concluding chapter summarizes arguments and conclusions of the previous chapters and a stand toward them is taken.

Keywords

Ordination, women, pastor, equality, headship, submission, arguments, inspiration, Bible, Old Testament, New Testament

POĎAKOVANIE

Rada by som sa poďakovala môjmu školiteľovi, Doc., Pavlovi Hošekovi, ThD., za veľkú trpezlivosť pri výbere mojej témy, podnetné konzultácie

a rady, ktoré ma inšpirovali a motivovali pri štúdiu a písaní tejto práce.

Veľké ďakujem patrí aj môjmu manželovi Benjamínovi, ktorý mi bol pri písaní tejto práce taktiež veľkou oporou. Ďakujem Ti.

OBSAH

ÚVOD	6
1. POSTAVENIE ŽIEN V CASD	8
1.1. POSTAVENIE ŽIEN V CASD V 19. STOROČÍ A V PRVEJ POLOVICI 20. STOROČIA	8
1.2. VÝVOJ OTÁZKY VYSVÄTENIA ŽIEN OD 50. ROKOV 20. STOROČIA	12
2. ARGUMENTY ZÁSTANCOV VYSVÄTENIA ŽIEN	19
2.1. ZÁKLADNÉ VÝPOVEDE PÍSMO O VZŤAHU MUŽA A ŽENY	19
2.1.1. <i>Rovnosť muža a ženy</i>	19
2.2. ARGUMENTY VYCHÁDZAJÚCE Z UČENIA NOVEJ ZMLUVY	21
2.2.1. <i>Novozmluvné učenie o postavení ženy</i>	21
2.2.2. <i>Gal 3,26-29</i>	24
2.2.3. <i>Ef 5,21-33</i>	25
2.2.4. <i>1Kor 11,3-16</i>	26
2.2.5. <i>1Kor 14,33b-36</i>	28
2.2.6. <i>1Tim 2,11-15</i>	29
2.3. OSTATNÉ ARGUMENTY	31
2.4. HERMENEUTICKÉ PREDPOKLADY ZÁSTANCOV VYSVÄTENIA ŽIEN	32
3. ARGUMENTY PROTIVNÍKOV VYSVÄTENIA ŽIEN	34
3.1. ZÁKLADNÉ VÝPOVEDE PÍSMO O VZŤAHU MUŽA A ŽENY	34
3.1.1. <i>Princíp vodcovstva muža a podriadenosti ženy</i>	34
3.2. ARGUMENTY VYCHÁDZAJÚCE Z UČENIA STAREJ A NOVEJ ZMLUVY	37
3.2.1. <i>Služba žien v Starej zmluve</i>	37
3.2.2. <i>Služba žien v Novej zmluve</i>	38
3.2.3. <i>Reprezentatívna úloha kazateľa</i>	39
3.2.4. <i>Ďalšie teologické argumenty</i>	41
3.2.5. <i>1Kor 14,33b-36</i>	42
3.2.6. <i>1Tim 2,11-15</i>	43
3.2.7. <i>1Kor 11,3-16</i>	46
3.2.8. <i>Ef 5,21-33</i>	47
3.2.9. <i>1Tim 3,1-7</i>	48
3.3. OSTATNÉ ARGUMENTY	49
3.4. HERMENEUTICKÉ PREDPOKLADY PROTIVNÍKOV VYSVÄTENIA ŽIEN	50
4. ZHRNUTIE A ZHODNOTENIE	53
ZÁVER	57
POUŽITÁ LITERATÚRA	59
MONOGRAFIE	59
ZBORNÍKY	59
BIBLIE	61
ELEKTRONICKÉ ZDROJE.....	61

ÚVOD

Otázka vysvätenia žien do kazateľského úradu nie je nová. Je to téma, ktorá už dlhé desaťročia púta pozornosť teológov i laikov rôznych cirkví. Kým však niektoré z nich, prevažne protestantské vysvätenie žien za kazateľky už dávnejšie povolili, ostatné sa stále touto otázkou zaoberajú a hľadajú jej optimálne riešenie.

K takýmto patrí aj Cirkev adventistov siedmeho dňa. Historicky siaha táto problematika až do 80. rokov 19. storočia, teda skoro k počiatku vtedy vznikajúcej cirkvi. Nanovo sa však táto téma vynorila opäť v druhej polovici minulého storočia v Európe. Napriek tomu nebola európska časť cirkvi touto otázkou ovplyvnená natoľko ako severoamerická. Bola to práve Severo-americká divízia, ktorá na dvoch celosvetových stretnutiach Generálnej konferencie v Indianapolise (1990) a v Utrechte (1995) navrhla možnosť vysväcovať ženy za kazateľky¹. V roku 1990 navrhla do agendy hlasovanie o možnosti vysväcovať ženy celosvetovo a o päť rokov neskôr dala podnet na vysvätenie žien v rámci divízií, ktoré sa tak rozhodnú urobiť. Ani jeden zo spomínaných návrhov však nebol prijatý Generálnou konferenciou a cirkev sa v otázke vysvätenia žien do kazateľského úradu začala ešte viacej diferencovať.

Uvedomujem si, že pre hlbšie pochopenie danej problematiky je nutné pozrieť sa na ňu zo širšieho historického kontextu. V prvej časti práce sa preto budem zaoberať historickým vývojom tejto otázky, pričom zaujímavé bude hlavne sledovanie situácie v prvých rokoch vývoja CASD, kedy nezanedbateľné množstvo kazateľov opúšťalo rady cirkvi a na ich miesta boli prijímané ženy. Jadro mojej práce bude venované zmapovaniu dvoch protichodných postojov zástancov i odporcov žien kazateliek. V druhej časti sa teda pokúsím o vyloženie argumentov a východísk zástancov vysvätenia žien do kazateľského úradu, pretože oni dali podnet k otvoreniu diskusie na túto tému. Následne na to venujem tretiu časť svojej práce ich oponentom, ktorých argumenty boli zväčša len reakciou na argumenty zástancov. Mojim cieľom bude opísanie dvoch rôznych prístupov k problematike vysvätenia žien a následne poukázanie na podstatu problému, ktoré vychádza z rôzneho prístupu k Biblii. „Otázka týkajúca sa vysvätenia žien za kazateľky je iba vrcholcom ľadovca, pod ktorým sa ukrýva omnoho vážnejšia téma inšpirácie Písma...“² Na záver sa pokúsím o krátke zhrnutie, zhodnotenie

¹ Vo svojej práci sa budem držať terminológie, ktorá je zaužívaná v CASD na Slovensku. Preto budem v texte používať pojem „vysvätenie“, o ktorom rovnako hovorí aj Cirkevný poriadok, ktorý výraz ordinácia nepoužíva.

² Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 67

a tiež možné smerovanie, ku ktorému bude musieť CASD podľa mňa dospieť, aby ako naznačil Jan Paulsen, predseda tejto celosvetovej cirkvi, bola udržaná jednota cirkvi. „V rozhovore v miestnom sboru Paulsen řekl, že církev potřebuje v tomto bodu dojít ke shodě. Protože pokud tomu tak nebude, pak jednotlivá sdružení, která chtějí, aby ženy mohly být ordinovány, budou postupovat samostatně a stavět se proti církvi, což není v pořádku.“³

K dosiahnutiu horeuvedených cieľov som si najprv potrebovala zohnať potrebnú literatúru, čo nebolo jednoduché vzhľadom na skutočnosť, že väčšina autorov, ktorá sa k danej téme vyjadruje pochádza a publikuje v Spojených štátoch. Práve USA je totiž centrom adventistického školstva. Väčšina monografií a zborníkov, z ktorých so čerpala boli publikované približne v polovici minulého desaťročia, nakoľko práve v tomto období sa o danej téme viedli najintenzívnejšie rozhovory. Veľkou pomocou mi bol aj internet, kde som našla veľké množstvo článkov, ale aj rôznych monografií. Po preštudovaní týchto zdrojov som si načrtla prvé body osnovy, ktoré sa následne stali štyrmi hlavnými bodmi mojej práce.

Spracovávanie tejto témy bolo pre mňa veľmi napínavé a zároveň obohacujúce. Na začiatku som mala o celej problematike len veľmi málo znalostí, ale každá ďalšia informácia, s ktorou som sa stretla mi pomáhala skladať konečnú mozaiku veľmi zaujímavého obrazu.

Práca, ktorú predkladám ani zďaleka nevyčerpáva celú škálu argumentov a problémov, ktoré sa danej problematike dotýkajú. Neprináša ani riešenie tejto otázky. Napriek tomu sa domnievam, že môže byť zaujímavým prínosom nielen pre študentov teológie.

³ *Předseda církve volá po konsenzu v otázce ordinace žen* [online]

1. POSTAVENIE ŽIEN V CASD

V 19. storočí nemali ženy ani zďaleka také práva, ktoré im zaručuje ústava dnes. Nemali právo voliť a ich vzdelanie sa obmedzovalo zväčša na čítanie, písanie, hudbu, tanec a ručné práce. Na prelome 18. a 19. storočia sa začalo formovať feministické hnutie, ktorého cieľom bolo vydobýť rovnosť práv mužov a žien. Feminizmus a boj za práva žien sa prejavili aj v cirkvi. Kedykoľvek však chceli ženy rozšíriť sféru svojho vplyvu, vznikla z toho vášnivá diskusia. Táto debata neobišla ani cirkev CASD.

1.1. Postavenie žien v CASD v 19. storočí a v prvej polovici 20. storočia

Šesťdesiate roky 19. storočia so sebou priniesli veľké problémy s financovaním novo vznikajúcej CASD. Veľa kazateľov odradila neúnosne malá odmena za svoju službu, a tak nezanedbateľné množstvo opúšťalo rady cirkvi. Tejto situácii sa nevyhol ani prvý oficiálny misionár v zahraničí a tretí predseda Generálnej konferencie, John Nevins Andrews, ktorý ako dvadsaťpäť ročný opustil kvôli prepracovanosti a slabému zabezpečeniu kazateľskú službu. Po svojom odchode pracoval ako predavač v obchode svojho strýka.⁴

Podobne tomu bolo aj v prípade Johna Loughborougha, ktorý otvorene vyjadril, že ho v jeho práci odradila finančná situácia. V tomto ťažkom období sa teda v CASD začali otvárať možnosti pre ženy. Pre nedostatok priestoru uvádzam len niekoľko málo žien, ktoré svojou službou významne ovplyvnili CASD.

Úloha Ellen Gould Whiteovej pri vzniku CASD bola bezpochyby kľúčová. Potom ako sa rozhodla verejne vystúpiť a kázať stretla sa s odporom dokonca aj v radoch vlastnej rodiny. Z jej korešpondencie sa dozvedáme, že na ňu naliehal vlastný brat, aby nevystupovala na verejnosti: „Prosím ťa, neprived' na našu rodinu hanbu a potupu. Urobím pre teba všetko, ak nevystúpiš ako kazateľka.“⁵ Aj napriek tejto výzve však začala Ellen Whiteová verejne slúžiť a stala sa vzorom pre ostatné ženy. I keď nebola nikdy formálne vysvätená, figurovala už od roku

⁴ Knight, *Adventismus v proměnách času*, str. 52

⁵ Watts, *Moving Away From the Table: A Survey of Historical Factors Affecting Women Leaders*, str. 53

1884 na zozname vysvätených kazateľov. Stalo sa tak pravdepodobne preto, aby po smrti svojho manžela mohla dostávať kazateľský plat. Je zrejmé, že sa svojím nevysvätením veľmi netrápila, pretože verila, že jej poverenie pochádza priamo od Boha. Túto skutočnosť dokladá aj citát z jej knihy *Skutky apoštolov*, kde zastáva názor, že „kladením rúk“ dávala cirkvi v podstate len pečať na Božie dielo. „Pavol a Barnabáš už dostali poverenie od samého Boha a obradné kladenie rúk samo osebe im nepridalo nijakú novú milosť, ani nové schopnosti. Išlo skôr o uznávaný spôsob uvedenia do úradu a splnomocnenia v tomto úrade.“⁶

Ellen G. Whiteová povzbudzovala aj ostatné ženy, aby využívali svoje dary pre prácu v cirkvi. Taktiež vyzývala vedúcich mužov cirkvi, aby odmeňovali ženy za ich prácu. „Každý pracovník má právo na odmenu... Ženy by mali dostávať mzdu úmernú platom kazateľov. Ak sa tak nestane, budem cítiť povinnosť vytvoriť zo svojich desiatkov fond za účelom financovania týchto žien.“⁷ K samotnej téme vysvätenia žien za kazateľky sa Ellen G. White výslovne nevyjadrovala, nakoľko odmietala rozsudzovať teologické diskusie. Jej výroky a časti spisov však doteraz používajú rovnako protivníci aj zástancovia ordinácie žien.

Okrem Ellen G. Whiteovej to bola *Minnie Sypeová*, žena farmára, ktorá venovala väčšinu svojho úsilia evanjelizácii a založila najmenej desať zborov v štátoch Oklahoma a Iowa. Nielen že viedla Biblické hodiny, navštevovala ľudí a prispievala svojimi článkami do zborových novín, ale vykonávala aj kazateľské povinnosti ako krsty, sobáše, či pohreby. Kazateľskú službu vykonávala päťdesiatštyri rokov.⁸

Evanjelizačnej činnosti sa venovala aj *Jessie Weiss Curtisová*. Už na konci svojej prvej evanjelizácie priviedla ku krstu osemdesiat ľudí, dôsledkom čoho bolo založenie zboru v meste Drums v Pensylvánii. Okrem evanjelizačnej práce sa taktiež venovala školeniu začínajúcich kazateľov. Jedným zo začínajúcich kazateľov, ktorý u nej absolvoval takéto školenie bol aj N. R. Dower, ktorý sa neskôr stal vedúcim kazateľského oddelenia Generálnej konferencie. Kazateľské povolenie mala vyše dvadsaťpäť rokov.⁹

Ako ďalší príklad by mohla poslúžiť *Lulu Russell Wightmanová*, ktorá patrila v štáte New York medzi najúspešnejšie a najschopnejšie evanjelizačné pracovníčky. Lulu R. Wightmanová zakladala skupiny a zbory v štáte New York

⁶ Whiteová, *Skutky apoštolov*, str. 100

⁷ Benton, *Documents and Notes* [online]

⁸ Benton, *Farmer's Wife Becomes Evangelist* [online]

⁹ Benton, *Evangelist and Teacher of Ministers* [online]

a na miestach, kde adventizmus ešte nebol rozšírený. Spolu so svojím manželom sa zaslúžili o založenie najmenej sedemnástich zborov. Na konferencii združenia štátu New York sa v roku 1901 prijalo uznesenie, že jej bude vyplácaná mzda čo najbližšia k hranici platu ordinovaného kazateľa.¹⁰ Toto uznesenie platilo dva roky. Keď však jej manžel dostal povolenie a stal sa kazateľom, združenie znížilo plat evanjelistky z deväť na sedem dolárov týždenne,¹¹ čo sa rovnalo platu kazateľa s povolením. John Wightman sa po dvojročnej službe dočkal kazateľského vysvätenia, jeho žena však nie.¹²

Ďalšou priekopníčkou v dejinách CASD je aj *L. Flora Plummerová*. V roku 1893 dostala kazateľské povolenie a v roku 1897 sa stala tajomníčkou združenia v štáte Iowa. V priebehu roku 1900 sa ako prvá žena v dejinách CASD stala dočasným predsedom tohto združenia. O rok neskôr začala vykonávať tajomníčku novovzniknutého oddelenia sobotnej školy na Generálnej konferencii a o dvanásť rokov neskôr sa stala vedúcou tohto oddelenia. Na tejto pozícii zotrvala celých dvadsaťtri rokov.¹³

Svoje nezastupiteľné miesto v CASD mala istotne aj *Anna Knightová*. Bola to prvá afroamerická misionárka, ktorá bola vyslaná z Ameriky do Indie. Patrila k spoluzakladateľkám Spolku mladých kresťanských afroamerických žien v Atlante a svoje úsilie venovala hlavne vzdelávaniu černošských južanov, čím výrazne napomohla šíreniu adventizmu siedmeho dňa medzi severoamerickými černochochmi.¹⁴

Prvá žena, ktorá dostala kazateľské poverenie bola *Sarah A. Hallock Lindseyová*. Udialo sa tak v roku 1872 na konferencii v Pensylvánii. Jej meno však môžeme nájsť až v cirkevnej ročenke z roku 1895, v ktorej je zaradená medzi ďalšie štyri ženy, ktoré obdržali poverenie, nie však vysvätenie. V rokoch 1884-1915 obsahovali cirkevné ročenky mená dvadsiatich ôsmich žien a ďalších dvadsaťpäť v období 1915-1975.¹⁵

Bert Haloviak, riaditeľ archívov a štatistik Generálnej konferencie, a tiež učiteľ cirkevných dejín, objavil desať žien, ktoré vlastnili kazateľské povolenie už pred rokom 1884 avšak ich mená uvádza adventistická ročenka omnoho neskôr. Dve ďalšie mená, Helen Morseová a Ida Bellengerová, sú v týchto ročenkách

¹⁰ V tej istej dobe vyvstala aj otázka jej vysvätenia. Prezident únie, R. A. Underwood, podporoval jej ordináciu, ale prezident Generálnej konferencie, A. G. Daniells, bol proti.

¹¹ Haloviak, *Route to the Ordination of Women in the Seventh-Day Adventist Church* [online]

¹² Benton, *Minister to Legislatures* [online]

¹³ Knight, *Adventismus v proměnách času*, str. 89

¹⁴ Benton, *Innovative Administrator* [online]

¹⁵ Benton, *Partial List of Women Ministers* [online]

úplne vynechané. Celkový počet žien slúžiacich ako kazateľky v CASD do roku 1975 je teda rozhodne väčší ako 53.¹⁶

Z horeuvedených skutočností vyplýva, že ženy mali na prelome storočí v CASD svoje nezanedbateľné miesto a aj značný vplyv. Vyvrcholením tohto stavu bola v roku 1881 žiadosť o vysvätenie žien za kazateľky. Táto žiadosť vyvolala vášnivú debatu a preto bol trojčlennému výboru Generálnej konferencie postúpený návrh: „Ženy, ktoré majú k vykonaniu tejto funkcie predpoklady, môžu byť so všetkými náležitosťami oddelené vysvätením pre prácu v kresťanskej službe.“¹⁷ Trojčlenný výbor však nakoniec návrh zamietol a tým pádom sa ani nestal predmetom hlasovania Generálnej konferencie. Napriek tomu, že Generálna konferencia sa v tom čase konala každoročne¹⁸ žiadosť o vysvätenie žien za kazateľky bola opäť predložená až v roku 1968.

Na jeseň 1898 načrtla S. M. I. Henryová v *Review and Herald* návrh na vytvorenie oddelenia žien a 6.decembra toho istého roku vzniklo vôbec prvé Oddelenie služby žien v CASD. O dva roky neskôr 6. januára 1900 boli v Ashfieldskom zbore v Sydney ordinované prvé tri diakonky.¹⁹

Ženy v CASD však neslúžili len ako evanjelistky, či kazateľky. Mnohé ďalšie slúžili už na prelome storočí ako pokladníčky na združeniach, tajomníčky združenia, vedúce oddelenia výchovy, či vedúce oddelenia sobotnej školy. Štatistiky ukazujú, že ženy dokonca zastávali dôležité administratívne pozície. V období medzi rokmi 1871-1883 pracovali na Generálnej konferencii tri pokladníčky. Odvtedy však žiadna žena túto pozíciu v CASD nezastávala. Pramene z roku 1905 hovoria, že zo šesťdesiatich pokladníkov na združeniach tvorili tretinu ženy.²⁰

Za povšimnutie stojí aj štatistika, ktorá uvádza počet žien slúžiacich ako vedúce oddelenia výchovy na združeniach. V roku 1915 zastávali túto pozíciu takmer dve tretiny žien. Hádám „najženskejším“ oddelením bolo oddelenie sobotnej školy. V tom istom roku bolo z celkového počtu šesťdesiatich vedúcich oddelení sobotnej školy vyše päťdesiat žien. Tieto štatistiky tiež ukazujú, že

¹⁶ Watts, *Moving Away From the Table: A Survey of Historical Factors Affecting Women Leaders*, str. 53

¹⁷ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 336

¹⁸ až do roku 1889, odkedy sa predĺžil interval konania na každé dva roky.

¹⁹ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 337

²⁰ V roku 1950 už nebola na tomto mieste evidovaná žiadna žena a dodnes je táto pozícia výhradne mužskou doménou.

v rokoch 1905-1915 najviac vzrástol počet žien práve vo funkciách vedúcich oddelenia výchovy a vedúcich oddelenia sobotnej školy.²¹

V rokoch 1915-1950 však nastal pokles počtu žien zastávajúcich dôležité administratívne pozície. Jedným z viacerých dôvodov je aj fakt, že smrťou Ellen Whiteovej utíchol hlas vyzývajúci ženy k službe. Ďalším z dôvodov bola aj zmena v cirkevnom poriadku, prijatá v roku 1923, ktorá uprednostňovala do vedúcich pozícií evanjelistov a ordinovaných kazateľov. Hospodárska kríza v tridsiatich rokoch minulého storočia neobišla ani cirkev, ktorá sa tiež musela uchýliť k prepúšťaniu svojich zamestnancov. Cirkev sa samozrejme snažila udržať si v tejto ťažkej situácii predovšetkým vysvätených kazateľov, a tak ako prvé prepúšťala práve ženy. K tomuto poklesu nesporne prispela aj druhá svetová vojna, po ktorej sa kládol silný dôraz na obnovu rodiny a materstva.²²

1.2. Vývoj otázky vysvätenia žien od 50. rokov 20. storočia

Listom z 28. marca 1968, ktorý poslal W. Duncan Eva, prezident Severo- európskej divízie, tajomníkovi Generálnej konferencie sa znovu otvorila otázka vysvätenia žien do kazateľského úradu. Severo-európska divízia žiadala týmto listom o radu týkajúcu sa vysvätenia žien. Táto otázka bola prvý krát nastolená vo Fínskej únii. Tá chcela vysvätiť za kazateľky ženy, ktoré boli v tej dobe značne aktívne. 8. apríla 1968 prerokoval výbor Generálnej konferencie túto požiadavku a zaradil ju do agendy jesenného zasadania Generálnej konferencie. Tajomník Generálnej konferencie, W. R. Beach, postúpil teda predstaviteľom Severo- európskej divízie rozhodnutie výboru Generálnej konferencie, že tejto problematike treba venovať viac času.²³

O štyri roky neskôr, 21. júna 1972, sa na Generálnu konferenciu dostala podobná žiadosť z Pacificko-ázijskej divízie. Rok nato prišla z Nemecka žiadosť o vysvätenie Margarete Prangeovej za staršiu zboru. 19. júla 1973 určila teda Generálna konferencia opäť výbor, ktorému dala za úlohu preštudovať postavenie žien v cirkvi.²⁴

²¹ Watts, *Moving Away From the Table*, str. 51

²² Watts, *Moving Away From the Table*, str. 54

²³ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 339

²⁴ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 340

Tento výbor dvadsiatich siedmich členov sa stretol v Camp Mohaven v štáte Ohio septembri 1973 a prerokoval 29 teologických pojednaní, ktoré sa týkali služby žien v cirkvi. Výsledkom tohto stretnutia bolo odporúčanie, aby ženy boli ordinované ako staršie zboru a tie, ktoré absolvovali teologickú prípravu, aby mohli byť zapojené do kazateľskej služby. Taktiež bol predložený program, ktorý mal viesť k vysväteniu žien do úradu kazateľa na najbližšej Generálnej konferencii v roku 1975. Jesenné zasadania výboru Generálnej konferencie odhlasovali, že sa danej problematike bude venovať viac študijnej pozornosti.²⁵

V tom istom roku bola Josephine Griffin Bentonová ako prvá žena v zbere Brotherhood Church vo Washingtone DC vysvätená za staršiu miestneho zboru. O nejaký čas bola dokonca ako prvá žena povolaná za pomocného kazateľa v Sligo Adventist Church v Takoma Parku. Šesť rokov na to bola Josephine Bentonová ako prvá žena schválená tiež za hlavného kazateľa v Rockvillskom zbere v Marylande.²⁶

Marcové zasadanie Generálnej konferencie v roku 1975 prinieslo pokrok v riešení otázky služby žien. Toto zasadanie ukončilo udeľovanie kazateľských poverení pre ženy²⁷, avšak schválilo, aby ženy boli vysvätené za diakonky. Zároveň vyzývalo ženy, aby sa stali pomocníkmi kazateľov a biblickými pracovníčkami s tým, že im cirkev bude garantovať povolenie pre misionárov.²⁸

Táto konferencia tiež prejednávala možnosť vysvätiť ženy za staršie zboru, avšak len za určitých okolností. Toto rozhodnutie bolo opäť prerokované o deväť rokov neskôr na jesennom zasadaní výboru Generálnej konferencie, v októbri roku 1984. Ono jesenné stretnutie odhlasovalo, že v divíziách, kde je to prijateľné, môžu byť ženy vysvätené za miestne staršie zboru. Toto povolenie sa nevzťahovalo už len pre Severo-americkú divíziu, ale jeho pôsobnosť sa rozšírila aj na všetky ostatné divízie.²⁹

Niektoré zbory síce zvolili ženu do funkcie staršieho zboru, ale odmietli ju vysvätiť. Preto sa časom dostal do cirkevného poriadku článok, ktorý hovorí: „Pouhé zvolení do funkce neopravňuje nikoho k služebnosti staršieho zboru, dotýčny musí byť vysväten. Dokud se tak nestane nemá právo vykonávat

²⁵ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 341

²⁶ *Josephine Griffine Benton: Woman of the Year* [online]

²⁷ Tým sa J. G. Bentonová stala jednou z posledných žien, ktoré figurujú v Adventistickej ročenke ako kazateľky z poverením.

²⁸ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 341

²⁹ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 345

služebnosti staršieho sboru. V době mezi volbou a vysvěcením může však vykonávat funkci vedoucího sboru. Dřív než může vykonat posvátné úkony ve sboru, musí být vysvěcen.“³⁰

Situácia v Euro-africkej divízii bola však ešte horšia. 6. júna 1985 mali byť v Ženeve vysvätené štyri ženy za diakonky, ale predseda Švajčiarsko-francúzskeho združenia zastavil vysväcovanie žien s odôvodnením, že Euro-africká divízia nepovolila ordináciu žien do žiadneho postu a neurobí tak, dokiaľ celosvetová cirkev nedospeje k jednotnej dohode.³¹

K jednotnej dohode mohla dospieť cirkev už o mesiac neskôr, v júli roku 1985, na stretnutí delegátov Generálnej konferencie v New Orleans. K rozhodnutiu však nedošlo. Delegáti odhlasovali, že téme vysvätenia žien sa v budúcnosti bude venovať väčšia pozornosť. Napriek návrhu Hedwigy Jemisovej zakázať povolenie vysväcovať ženy za diakonky, nebolo tejto žiadosti vyhovené a po desiatich rokoch sa konečne do cirkevného poriadku dostal článok o možnosti vysvätenia žien za diakonky.³²

Októbrové zasadanie výročnej rady z roku 1985 zamietlo návrh Severo-americkéj divízie, aby ženy, ktoré absolvovali teologickú prípravu mali dovolené krstiť a sobášiť. Toto rozhodnutie vyvolalo ešte vášnivejšiu debatu o diskriminácii žien, nakoľko podobné povolenie sobášiť aj krstiť v miestom zbore získali „mužskí“ neordinovaní absolventi teologického semináru ešte v roku 1979.³³

V rozmedzí rokov 1985-1990 sa cirkev v otázke vysvätenia žien do kazateľského úradu začala ešte viacej diferencovať.³⁴ Na jednej strane tu bola snaha o zaradenie žien do kazateľskej služby a na druhej strane tu bola snaha o úplné odstránenie možnosti vysväcovať ženy za diakonky a staršie zbory.

Štúdie z roku 1988 ukazujú, že v Severo-americkéj divízii slúžilo 14495 mužov vysvätených do funkcie starších zborov, avšak len 960 žien. V tom istom roku prišlo hlásenie z Číny, že Hui Ying Zhou pokrstila najmenej 200 ľudí

³⁰ Cirkevní řád, str. 44

³¹ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 345-346

³² Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 346

³³ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 346

³⁴ Štúdia z roku 1987 ukázala, že 46% kazateľov zo Severo-americkéj divízie boli za vysvätenie žien za kazateľky. Vek zohrával dôležitú úlohu pri ich rozhodovaní. Väčšina kazateľov mladších ako 50 rokov bola v prospech vysvätenia žien za do kazateľskej služby, zatiaľ čo proti boli zväčša kazatelia nad 50 rokov.

(Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 349)

v oblasti Wuxi a odslúžila viac ako 1000 bohoslužieb. O rok neskôr navrhol výbor združenia v Ohiu Leslie Bumgardnerovú na vysvätenie za kazateľku a o štyri dni neskôr tento návrh podporila aj Kolumbijská Únia. Tento návrh však nebol ojedinelý. Podobné podnety sa čas od času vyskytovali aj v iných úniách.³⁵

V júli 1990 sa teda netrepežlivo očakávala Generálna konferencia v Indianapolise. Bol podaný návrh vysväcovať ženy za kazateľky, ale rovnako prišlo aj odporúčanie jesenného zasadania výboru Generálnej konferencie z roku 1989 zatiaľ ženy nevysväcovať. Počtom hlasov 1173 ku 377 bolo prijaté odporúčanie jesenného zasadania Generálnej konferencie. Delegáti tiež hlasovali o návrhu, aby ženy vysvätené za staršie zboru mohli krstiť a vykonávať svadobné obrady v divíziách, ktoré o tom rozhodnú. Tento návrh prešiel počtom hlasov 776 ku 494 a na základe tohto rozhodnutia došlo aj k zmene v cirkevnom poriadku.³⁶

Uznesenia, ktoré toto zasadanie prinieslo boli síce diplomatické, ale situáciu riešili len dočasne. Nasledujúcich päť rokov do najbližšieho zasadania Generálnej konferencie sa bolo treba venovať príprave, argumentácii i hľadaniu riešenia tohto problému.

Rozhodujúce obdobie nastalo necelý rok pred 56. generálnou konferenciou v Utrechte (1995). Výbor Severo-americkéj divízie odhlasoval tesne pred jesenným zasadáním Generálnej konferencie žiadosť, ktorá sa mala prerokovávať aj v Utrechte. Túto žiadosť o povolenie vysväcovať jednotlivcov bez ohľadu na pohlavie v rámci svojho územia, teda každej divízie, predniesol predseda Severo-americkéj divízie, Alfred C. McClure. K svojej žiadosti dodal: „Sme presvedčení o tom, že ženy vysvätené za kazateľky by mohli byť pre cirkev v Severnej Amerike veľkým prínosom. Sme si však vedomí faktu, že to nemusí platiť aj pre iné divízie. Táto generácia tu prítomných mladých ľudí, bude v blízkej budúcnosti riadiť cirkev. Väčšina z nich zrejme verí, že ordinácia žien je správna a bude rozčarovaná ak dnes cirkev bude hlasovať negatívne.“³⁷

Viac ako 2000 delegátov okrem iného teda hlasovalo o možnosti vysvätenia žien v rámci divízií. Žiadosť Severo-americkéj divízie však podporená nebola a veľkou väčšinou delegátov bola 5. júla zamietnutá. Z 2154 účastníkov s právom hlasovať bolo 1481 proti a len 673 za možnosť vysvätenia žien v rámci divízií. Väčšina delegátov zo Spojených Štátov a západnej Európy boli vysväteniu žien za

³⁵ Watts, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, str. 351

³⁶ Torkelsen, Max, Kajiura, Rick, Dabrowski, Ray: *Women's Ordination Request Rejected at Seventh-day Adventist World Session* [online]

³⁷ *North American Division Request to the World Church* [online]

kazateľov priaznivo naklonení, zatiaľ čo proti boli hlavne delegáti zo Strednej a Južnej Ameriky, Afriky a Ázie.³⁸

Generálna konferencia v Utrechte svojím rozhodnutím ukončila jednu etapu snáh o vysvätenie žien. Svojím hlasovaním však delegáti neanulovali rozhodnutie Generálnej konferencie v Indianapolise, že ženy s teologickým vzdelaním vysvätené za staršie zboru môžu vykonávať prácu vysväteného kazateľa v divízii, ktorá sa takto rozhodne urobiť. Tým pádom získali teoreticky adventistické „kazateľky“ právo vykonávať všetky podstatné funkcie vysvätených kazateľov, avšak ešte stále bez oficiálneho vysvätenia.

23. septembra 1995 sa Sligo Church, druhý najväčší zbor v Marylande, rozhodol v rozpore s tým, čo cirkev odhlasovala pred štyrmi mesiacmi v Utrechte vysvätiť tri ženy za kazateľky. Novovysvätené kazateľky boli na rozdiel od svojich bratov kazateľov povolané „len“ do kazateľského úradu, nie do kazateľského úradu CASD. Na tejto veľkej udalosti sa zúčastnili mnohé osobnosti z ostatných divízií, únií a dokonca aj zo samotnej Generálnej konferencie. Táto šokujúca správa bola uverejnená aj v novinách New York Times pod názvom „Adventistický zbor odmietol lojalitu“.³⁹

Podobná udalosť sa odohrala v decembri toho istého roku v zbore La Sierra University Church, kde došlo k vysväteniu dvoch žien. Na margo svojho jednanía vtedy tento zbor prehlásil, že svedomie jeho členov im nedovoľuje zmieriť sa s pretrvávajúcou diskrimináciou žien, zvlášť ak ich životy a služba dokazujú, že sú povolané a vedené Duchom Svätým. „Teologické, duchovné aj morálne hľadisko nás vedie k tomu, aby sme uznali a potvrdili, že služba žien je rovnocenná službe mužov... Generálna konferencia si zaslúži rešpekt, nie však absolútnu poslušnosť, lebo tá patrí jedine Bohu. Boha treba viac poslúchať ako ľudí. (Sk 5,29)“⁴⁰ Autori tohto článku taktiež vyjadrili svoju domnienku, že jednanie Generálnej konferencie nedbá na učenie Krista, nedodržiava novozmluvné učenie o rovnosti v Kristu a je tiež v rozpore s 14. vieroučným článkom, ktorý hovorí: „...v Kristovi sa marí rušivý vplyv kultúrnych odlišností. Duch Svätý borí priehradu medzi vznešenými a nízko postavenými, bohatými a chudobnými, mužmi a ženami.... pred Bohom sú si všetci rovní“⁴¹ Napriek tomu, že viaceré únie tieto vysviacky podporili a následne schválili, Robert S. Folkenberg, prezident

³⁸ Sahlin, *Seventh-Day Adventist Church Decides not to Delegate Ordination Issues* [online]

³⁹ *The Women's Ordination at Sligo* [online]

⁴⁰ *Why Should the La Sierra University Church Ordain Women for Gospel Ministry?* [online]

⁴¹ *Adventisti siedmeho dňa veria*, str. 172

Generálnej konferencie, označil obidve udalosti za vzburu a ani jednu z nich neschválil za ordináciu do služby evanjelia, ako je definovaná CASD.

O päť rokov neskôr, 16. marca 2000, odhlasovalo Juhovýchodné kalifornské združenie udeľovanie rovnakých kazateľských poverení mužom aj ženám. Predseda tohto združenia, Lynn Mallery, odôvodnil rozhodnutie členov konferencie ich presvedčením nediskriminovať ženy a zaobchádzať s nimi rovnako ako s mužmi. Jan Paulsen, vedúci predstaviteľ svetovej CASD, vyjadril poľutovanie nad týmto slobodným prístupom k zmene v otázke vysvätenia žien a zároveň nerešpektovaním rozhodnutia Generálnej konferencie. Dodal tiež, že si je vedomí skutočnosti, že cirkev robí svoje rozhodnutia niekedy veľmi pomaly, ale zároveň uviedol, že to je daň za celosvetovú jednotu cirkvi. O nejaký čas nasledovalo tento vzor aj Južné kalifornské združenie, ktoré v roku 2005 prijalo podobné opatrenia. Tieto poverenia sú však platné len na územia spomínaných združení, nakoľko nevzišli z uznesenia Generálnej konferencie.⁴²

20. december 2003 sa neodškriepiteľne zapísal do dejín CASD v Čechách. V tento deň sa prvýkrát v dejinách Českej CASD stala starším zboru žena. Vysvätenie Milady Macháňovej sa konalo v sobotu v pražskom cirkev zbore na Smíchove. Túto významnú udalosť okomentoval vtedajší kazateľ smíchovského zboru takto: „Týmto skutkom cirkiev vyjadruje, že její činnost nestojí jen na službě mužů, ale že vděčně přijímá i obdarování žen, chce je využít v souladu s evangelijním poselstvím o rovnoprávnosti muže a ženy a vybavuje je nejenom povinnostmi, ale také i právy.“⁴³

Milada Macháňová doteraz zastáva v Českej Republike ako jediná žena funkciu vysväteného staršieho zboru. Okrem nej eviduje České združenie 13 žien vo funkciách vedúcich zborov. V Moravskosliezskom združení zatiaľ nebola vysvätená do funkcie staršieho zboru ani jedna žena a v súčasnosti slúži jedna žena ako vedúca zboru. Slovenské združenie doposiaľ neeviduje žiadnu vysvätenú staršiu zboru, zaznamenáva však sedem žien vykonávajúcich funkciu vedúcich zborov. Sú to cirkevne zbory v Komárne, Zlatých Moravciach, Myjave, Žiline, Čadci a Rimavskej Sobotě.⁴⁴

Posledná Generálna konferencia sa konala v roku 2005 v Missouri. Do histórie sa zapísala tým, že na post podpredsedu Generálnej konferencie bola po prvýkrát zvolená žena. Ella Simmonsová je zodpovedná za oblasť výchovy.

⁴² Gallagher, *President Regrets Conference Action* [online]

⁴³ *První žena v České republice vysvěcena jako starší sboru* [online]

⁴⁴ [Elektronická pošta]

Po prvýkrát v histórii bola tiež zvolená žena na miesto pomocného tajomníka. Obidve spomínané priekopníčky zastávajúce tieto úrady sú afroameričanky. Veľkým prekvapením bolo aj zvolenie ďalšej ženy, Daisy Orion, do úlohy pomocnej pokladníčky.⁴⁵

Jan Paulsen, predseda Generálnej konferencie, reagoval na túto udalosť slovami: „Dúfam, že cirkevní predstavitelia na všetkých úrovniach budú tento čin vnímať ako určitý signál. Mali by byť pripravení využiť potenciál kvalifikovaných a schopných žien.“⁴⁶

Na záver možno už len dodať, že CASD zostala stáť v riešení tejto citlivej otázky niekde na „polceste“. Táto téma bude určite v budúcnosti ešte predmetom diskusií a bude jej potrebné venovať mnoho času, štúdia a argumentácie. Kroky, ku ktorým sa CASD v doterajšom vývoji odhodlala sú už definitívne dané a preto možno očakávať, že ďalší vývoj v budúcnosti bude smerovať k plnohodnotnému vysväteniu žien do kazateľského úradu.

⁴⁵ *Historic Election of Women at the GC Session* [online]

⁴⁶ Rove, *Women Talk With Church Leader About Abuse, Leadership, Health, Poverty* [online]

2. ARGUMENTY ZÁSTANCOV VYSVÄTENIA ŽIEN

Druhú časť mojej práce by som rada venovala niektorým hlavným argumentom zástancov vysvätenia žien do kazateľského úradu. Ako prvé uvádzam práve argumenty „pre“, nakoľko podnet na vysvätenie žien za kazateľky vyšiel práve z tejto strany.

Pre veľké množstvo a často neľahkú orientáciu som sa rozhodla rozdeliť tieto argumenty do viacerých skupín. V prvej z nich zameriam svoju pozornosť na *základné výpovede Písma o vzťahu muža a ženy*, tak ako ich vidia zástancovia vysvätenia žien, v druhej časti uvediem *argumenty vychádzajúce z učenia Novej zmluvy*, predposlednú časť budem venovať *ostatným argumentom*, s ktorými som sa stretla v monografiách a článkoch prívržencov vysvätenia žien na post kazateľa. Záverečná kapitola bude pojednávať o *hermeneutických predpokladoch zástancov vysvätenia žien*.

2.1. Základné výpovede Písma o vzťahu muža a ženy

Základňu pre mnohé ďalšie argumenty obhajcov vysvätenia žien do kazateľskej služby tvoria prvé tri kapitoly 1M. V nich nachádzame najdôležitejší teologický argument, ktorý si teraz rozoberieme bližšie.

2.1.1. Rovnosť muža a ženy

1M 1,26-28

Zástancovia vysvätenia žien za kazateľky si vo svojich prácach kladú otázku o význame obrazu Božieho. Ich odpoveď je jednoznačná. Byť stvorený na obraz Boží, byť stvorený ako človek, znamená, byť stvorený ako muž a žena. Tento vzťah medzi obrazom Božím a mužsko-ženskou časťou ľudstva je zrejmý z trojriadkového paralelizmu vo verši 27, ktorý rovnako nachádzame aj v 1M 5,1-2a. Pohľad obhajcov vysvätenia žien teda hovorí, že nie je možné hovoriť o človeku bez toho, aby sme nemali na mysli muža aj ženu.⁴⁷ Svoj postoj dokladajú aj nasledujúcim veršom, kde Boh hovorí k človeku ako „vy“, teda nielen k mužovi, ale aj žene. „Plodte a množte sa a naplňte zem; podmaňte si ju a panujte

⁴⁷ Zackrison, *Inclusive Redemption*, str. 158

nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad každým živočíchom, čo sa hýbe na zemi!“ (1M 1,28)

Donna Jeane Haerichová rovnako odkazuje na skutočnosť, že Adam aj Eva „si mali podmaniť zem, ale nie jeden druhého.“⁴⁸ Obaja mali podľa Božieho rozkazu rovnakou mierou spravovať rastlinstvo aj živočíšnu ríšu. 1M 1,26-28 hovorí podľa zástancovia vysvätenia žien o ontologickej rovnosti muža a ženy a zároveň aj o rovnosti funkčnej, pretože obidvaja, Adam aj Eva, dostali príkaz spravovať zem.⁴⁹

1M 2

Donna Jeane Haerichová sa ďalej domnieva, že pisateľ tohto biblického oddielu nerozdeľuje do 1M 2,22 výraz Adam ako výraz pre označenie muža. Tento všeobecný termín označuje ľudskú bytosť bez rozlíšenia pohlavia. „Pohlavie tohto ‚zemáka‘ nie je dôležité, až do 1M 2,23 bude označený jednoducho ako ľudská bytosť.“⁵⁰

Ďalšou dôležitou časťou tejto kapitoly je pre zástancov vysvätenia žien 1M 2,20-25, ktorá pojednáva o stvorení ženy. Výklad obhajcov žien kazateliek stojí na verši 20: „*Ale pre človeka nenašiel pomoc, ktorá by mu bola roveň.*“ Slovné spojenie AD*ג>נ<K. רז<[E (pomoc naproti) je pre nich z celého verša najdôležitejšie. Prívrženci vysvätenia žien za kazateľky zdôrazňujú, že Stará zmluva používa výraz . רז<[E viac ako dvadsaťkrát, „ale nikde nie je použitý v zmysle podriadenosti. Najčastejšie je v Starej zmluve používaný v spojení s činmi samotného Boha.“⁵¹ Autorka ďalej uvádza, že výraz AD*ג>נ<K. רז<[E treba prekladať ako „pomoc, ktorá dopĺňa“. Eva teda nebola stvorená pre Adama, nebola stvorená ani preto, aby bola podriadená mužovi, bola stvorená „aby ľudské pokolenie bolo kompletne“.

Po stvorení ženy Adam hovorí: „kosť z mojich kostí“ (1M 2,23). Čo tým Adam myslí? Prívrženci žien kazateliek sa domnievajú, že týmito slovami biblický pisateľ hovorí o rovnosti. Nie je tu žiaden náznak podriadenosti, pretože tá vyplýva z rozdielov, zatiaľ čo tento text naznačuje rovnosť. Táto rovnosť je tiež naznačená pomenovaním ženy הַבְּרִיאָה, čo je derivát zo slova בְּרִיאָה. Text teda predstavuje ženu ako Adamovho partnera a spoločníka, aj keď pohlavne

⁴⁸ Haerich, *Genesis Revisited*, str. 97

⁴⁹ Haerich, *Genesis Revisited*, str. 98

⁵⁰ Haerich, *Genesis Revisited*, str. 101

⁵¹ Haerich, *Genesis Revisited*, str. 103

odlišného. Prívrženci vysvätenia žien zároveň dodávajú, že v texte „nevidieť žiadny pokus muža uplatniť nadvládu nad ženou tým, že ju pomenováva.“⁵²

1M 3

Zástancovia vysvätenia žien do kazateľského úradu pripúšťajú, že 1M 3 obsahuje informáciu o podriadenosti ženy. Táto podriadenosť je však dôsledkom upadnutia do hriechu, ktorý narušil nielen vzťah Adama a Evy k Bohu, ale aj ich vzájomný vzťah. „Podriadenosť ženy je výsledok hriechu. Nie je to Boží pôvodný zámer. Podľa 1M 3, vláda muža nad ženou je skutočná, ale pritom zvrátená.“⁵³

Ježišove vykúpenie, v sebe zahŕňa nielen nápravu narušeného vertikálneho vzťahu medzi Bohom a človekom, ale aj obnovu narušeného horizontálneho vzťahu muža a ženy. „Plán vykúpenia smeruje k obnoveniu rovnoprávneho vzťahu medzi mužom a ženou.“⁵⁴

2.2. Argumenty vychádzajúce z učenia novej zmluvy

Najdôležitejší argument zástancov vysvätenia žien sme si ukázali v predchádzajúcej kapitole. Nasledujúce kapitoly budú venované argumentom vychádzajúcim z učenia Novej zmluvy, ktoré ako sa nazdávajú prívrženci žien kazateliek, podporujú ich základný teologický argument o rovnosti muža a ženy. V tejto časti v krátkosti rozoberiem aj výklady piatich novozmluvných textov Gal 3,25-29; Ef 5,21-33; 1Kor 11,1-3; 1Kor 14,33b-36 a tiež 1Tim 2,11-15.

2.2.1. Novozmluvné učenie o postavení ženy

Svoj základný teologický argument o rovnosti muža a ženy sa snažia obhajcovia vysvätenia žien podporiť aj mnohými novozmluvnými argumentmi. V svojom dôvodení sa odvolávajú nielen na Ježišov revolučný postojom k ženám, ale aj na postavenie žien v prvotnej cirkvi. Priestor mi nedovoľuje spomenúť všetky biblické miesta, na ktoré zástancovia vysvätenia žien odkazujú, preto spomeniem len niektoré, ktoré sa v ich prácach spomínajú najčastejšie. Z Luk 8,1-3 vyplýva, že okrem učeníkov sprevádzali Ježiša na Jeho cestách aj ženy. V tej dobe sa jednalo o niečo neobvyklé, nakoľko žiaden rabín by nedovolil,

⁵² Haerich, *Genesis Revisited*, str. 104

⁵³ Larson, *Man and Woman as Equal Partners*, str. 118

⁵⁴ Larson, *Man and Woman as Equal Partners*, str. 127

aby ho nasledovali ženy. Podobný neobvyklý obraz nám poskytuje aj Luk 10, kde Mária sediac pri Ježišových nohách, počúva Jeho reč. Príkladom Ježišovho osobitého jednanja so ženami je aj príbeh o poverení žien, aby rozniesli správu o Kristovom vzkriesení.⁵⁵

Ježišov revolučný postoj k ženám však nepopierajú ani odporcovia vysvätenia žien. Rozkol prichádza až v otázke: „Prečo Ježiš nepovolal aspoň jednu ženu medzi dvanástich učeníkov? Prívrženci žien kazateliiek odpovedajú, že Ježiš nepovolal ženy medzi učeníkov z rovnakého dôvodu ako nepovolal ani otrokov a pohanov. Vysvetľujú, že Ježiš si nevyvolil ženu do okruhu dvanástich kvôli kultúrnym hraniciam, ktoré v danej dobe nebolo možné prekonať.“⁵⁶

Stúpenci línie vysväcovania žien dokladajú, že v Novej zmluve mali ženy rovnaké príležitosti, dary a zodpovednosť pre službu aké mali aj muži. Nová zmluva spomína viaceré ženy, ktoré pomáhali Pavlovi ustanovovať zbory. Dôležitou udalosťou pre vznik rannej cirkvi bolo zoslanie Ducha Svätého. Medzi učeníkmi, ktorí obdržali duchovné dary boli aj ženy. Ženy boli teda spolu s mužmi príjemcami duchovných darov, ktoré slúžili ako prostriedky pre službu. Skutočnosť, že ženy dostali duchovné dary je pre zástancov ordinácie dôležitou skutočnosťou. Podľa 1Kor 12,4-11 Boh totiž udeľuje duchovné dary komu chce On. „Žiadne náboženstvo, alebo jednotlivec nemôže kontrolovať Boha... Muži nie sú povolani Bohom, aby dohliadali na duchovný život žien.“⁵⁷

Prívrženci žien kazateliiek priznávajú, že otázka, či vysväcovať alebo nevysväcovať ženy na post kazateľa je problematická hlavne kvôli skutočnosťou, že Ježiš nedal ohľadne vysväcovania žiadne pokyny. Aj napriek tomuto faktu upozorňujú zástancovia žien kazateliiek na fakt, že v Biblii môžeme sledovať určité stopy, ktoré k ordinácii vedú. V Starej zmluve môžeme vidieť akt pomazania olejom, ako znak povolania jedinca Bohom. V Novej zmluve sa pre oddelenie človeka do služby evanjelia používalo skladanie rúk, ktoré bolo spojené s modlitbou. Prvý krát sa skladanie rúk spomína pri voľbe siedmich diakonov, v Sk 6,1-6. Stúpenci vysvätenia žien však kladú veľký dôraz hlavne na Sk 13, kde čítame, že Duch Svätý nariadil, aby boli pre službu oddelení Saul a Barnabáš. Dôležitosť tohto príbehu vidí Keith Mattingly v skutočnosti, že oddelení boli vopred povolani a obdarovaní Duchom Svätým, zatiaľ čo

⁵⁵ Westphal, *The Forgotten Disciples*, str. 179-195

⁵⁶ (<http://www.sdanet.org/atissue/wo/lsuc.htm>)

⁵⁷ Lorntz, *Spiritual Gifts and the Good News*, str. 230

vkladanie rúk a modlitba boli iba potvrdením zo strany cirkevného spoločenstva.⁵⁸
„Boh vybral a cirkev voľbu schválila.“⁵⁹

Zástancovia vysvätenia žien dôvodí teda na základe horeuvedených argumentov, že ženy môžu zastávať úrad kazateľa, nakoľko môžu byť povolané a obdarované Duchom Svätým rovnako ako muži. Taktiež poukazujú na fakt, že názor Ellen G. Whiteovej na ordináciu bol veľmi podobný. Chápala ju totiž ako „verejné prijatie Božej vôle, v ktorej povolal jedinca.“⁶⁰

Zástancovia vysvätenia žien podporujú svoje stanovisko aj novozmluvným učením o analógii tela a duchovných darov, ktorá vychádza z listu apoštola Pavla Rim 12,4-5. Jednotlivci, či už muži, alebo ženy, ktorí vlastnia duchovné dary sú ako jednotlivé orgány v ľudskom tele. V tomto tele majú všetky orgány rovnakú hodnotu a dôležitosť. Telo funguje tak ako má, ak údy pracujú vo vzájomnej podriadenosti. Tak ako sa nemôže jeden úd vyvyšovať nad druhým, nemôže ani jeden úd kontrolovať prácu toho druhého. Analógia tela a duchovných darov ukazuje na vzájomnú spoluprácu a podporu.⁶¹ Podobne čítame aj vo výklade základných vieroučných bodov: „Telo má mnohé orgány. Všetky prispievajú k optimálnemu výkonu tela. Každý splňa životne dôležité, aj keď odlišné poslanie, ani jediný nie je zbytočný.“⁶²

Ďalšími dôležitými novozmluvnými miestami, ktorými zástancovia vysvätenia žien argumentujú, sú texty z 1Pt 2,5.9 pojednávajúce o všeobecnom kňazstve veriacich. Zástancovia dôvodí, že ak je kňazstvo všeobecné, je logické, že sú do neho zahrnuté i ženy. „Učenie o všeobecnom kňazstve predpokladá, že v cirkvi budú ženy pracovať po boku mužov, pričom každý bude zastávať úlohu, ktorá mu prináleží na základe darov, ktoré obdržal od Ducha Svätého.“⁶³

Ďalšou z vecí, na ktorú odkazujú obhajcovia vysvätenia žien je aj paralela medzi Pavlovými nariadeniami o ženách a otrokoch. Keď Pavol nariaďuje, aby otroci poslúchali svojich pánov odôvodňuje to tým, „aby meno Božie a (kresťanské) učenie nebolo vystavené rúhaniu“ (1Tim 6,1). Podobne je to tak aj v prípade žien, ktorým sú adresované slová: „aby slovo Božie nebolo vystavené rúhaniu“ (Tit 2,5). Podobnosť zdôvodnenia je v oboch prípadoch očividná.⁶⁴

⁵⁸ Mattingly, *Laying on of Hands in Ordination*, str. 67-68

⁵⁹ Neall, *Ordination Among the People of God*, str. 257

⁶⁰ Larson, *Man and Woman as Equal Partners*, str. 128

⁶¹ Lorntz, *Spiritual Gifts and the Good News*, str. 230

⁶² *Adventisti siedmeho dňa veria*, str. 173

⁶³ Dederen, *The Priesthood of All Believers*, str. 23

⁶⁴ Boomsma, *Male and Female, One in Christ*, str. 48

Otroci a rovnako aj ženy si jasne uvedomovali zmenu svojho postavenia. Pochopili, že v Kristu sú všetci jedno. Apoštol Pavol však napriek tomu zdôrazňuje potrebu byť svojim pánom podriadení. Obhajcovia žien kazateliiek vysvetľujú túto skutočnosť už horespomenutým Pavlovým citátom z 1Tim 6,1: „*Všetci, ktorí sú otrokmi pod jarmom, nech považujú svojich pánov za hodných všetkej úcty, aby meno Božie a (kresťanské) učenie nebolo vystavené rúhaniu.*“ Týmto výrokom sa snažia objasniť Pavlov strach nad tým, že by evanjelium mohlo byť zjednodušené na úroveň sociálno-politického posolstva a preto radšej podriaďuje svoje posolstvo dobovým a kultúrnym podmienkam svojej doby.⁶⁵

Mali sme možnosť nazrieť na novozmluvné učenie o postavení ženy, tak ako ho vidia zástancovia vysvätenie žien. Teraz sa bližšie pozrieme na najdôležitejší biblický text, Gal 3,25-29, ktorí používajú obhajcovia žien kazateliiek v argumentácii proti svojim oponentom. Okrem tejto biblickej pasáže používajú na potvrdenie svojho stanoviska aj texty z Ef 5,21-33; 1Kor 11,1-3; 1Kor 14, 33b-36 a tiež 1Tim 2,11-15, ktoré uvádzam v následnosti za Gal 3,26-29.

2.2.2. Gal 3,26-29

„²⁶*Lebo vierou ste všetci synovia Boží v Kristovi Ježišovi.* ²⁷*Ved' ktorí ste boli pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli.* ²⁸*Nie je ani Žid, ani Grék, nie je ani otrok ani slobodný, nie je muž, ani žena, lebo všetci jedno ste v Kristovi Ježišovi.* ²⁹*A ak ste Kristovi, ste potomci Abrahámovi, dedičia podľa zaslúbenia.*“

Aj napriek faktu, že tento biblický text sám o sebe nehovorí nič k téme vysvätenia žien za kazateľky, je jej zástancami považovaný za najdôležitejší, nakoľko jeho učenie o rovnosti všetkých veriacich v Kristovi nielenže silne ovplyvňuje postavenie žien v cirkvi, ale zároveň aj natíska otázku – na akých základoch je ženám zakázané slúžiť ako kazateľky.⁶⁶

Nosným veršom celej state je podľa zástancov ordinácie verš 28. Kým verše 26-27 hovoria o vertikálnom vzťahu (Boh-človek), verš 28. už hovorí o horizontálnom alebo sociálnom vzťahu (človek-človek), ktorý je ovplyvnený a zároveň založený na vertikálnom. Inak povedané, veriaci, ktorí boli pokrstení v Krista majú byť touto udalosťou ovplyvnení natoľko, že sa to odzrkadlí aj na ich vzťahoch s ostatnými ľuďmi.⁶⁷

⁶⁵ Boomsma, *Male and Female, One in Christ*, str. 46

⁶⁶ Boomsma, *Male and Female, One in Christ*, str. 33

⁶⁷ Zackrison, *Inclusive Redemption*, str. 161

Zásadným rozdielom, ktorý vyvstáva medzi zástancami a protivníkmi vysvätenia žien za kazateľky je v tom, že oponenti popierajú horizontálnu rovinu v Gal 3,28, zatiaľ čo zástancovia na nej stavajú. Jedným z argumentov, ktorý zástancovia ordinácie používajú na vyvrátenie tvrdenia, že daný text obsahuje iba vertikálnu rovinu je skutočnosť, že spasenie Židov, pohanov, otrokov, slobodných, mužov a žien už bolo v čase Pavlovho písania listu Galaťanom, vyriešené. „...život, učenie, Ježišove činy, Letnice, Petrova zážitok s Kornéliom vyjasnili túto otázku dávno predtým.“⁶⁸ Autor zároveň dodáva, že ak by Pavlovi šlo iba o vertikálnu rovinu (Boh-človek), Gal 3,28 by bol potom prebytočný.

Zástancovia vysvätenia žien vysvetľujú, že text Gal 3,28 nehovorí o zrušení všetkých rozdielov medzi ľuďmi, ale svedčí o tom, že v Kristovom tele nie sú dôležité národnostné, sociálne a ani pohlavné rozdiely medzi ľuďmi. Kristova cirkev musí považovať každého svojho člena za rovnocenného a rovnoprávneho, čo znamená, že každý musí mať rovnaké podmienky a príležitosti v spoločenstve kam prináleží.⁶⁹

2.2.3. Ef 5,21-33

„²¹Buďte si vo spoločnosti poddaní v báni Kristovej: ²²ženy svojim mužom ako Pánovi, ²³lebo muž je hlavou ženy, ako aj Kristus je hlavou cirkvi. On je Spasiteľom tela. ²⁴Ako je teda cirkev poddaná Kristovi, tak aj ženy mužom vo všetkom. ²⁵Mužovia, milujte si ženy, ako aj Kristus miloval cirkev a seba samého vydal za ňu, ²⁶aby ju posvätil, očistiac ju kúpeľom vody skrze slovo, ²⁷a postavil si cirkev slávnou, bez poškvrny, bez vrások a bez čohokoľvek podobného, ale aby bola svätá a bez úhony. ²⁸Takto sú povinní aj mužovia milovať si ženy ako vlastné telá. Kto si miluje ženu, seba samého miluje. ²⁹Ved' nikto nikdy nemal v nenávisti svoje telo, ale ho živí a opatruje, ako aj Kristus cirkev, ³⁰lebo sme údmi Jeho tela. ³¹Preto opustí človek otca a matku a pripojí sa k svojej žene; i budú dvaja jedno telo. ³²Toto tajomstvo je veľké. Ja ho však vzťahujem na Krista a na cirkev. ³³Takto teda aj vy každý jeden milujte si ženu ako seba, a žena nech sa bojí muža.“

Ďalším miestom, na ktoré sa stúpenci žien kazateľiek odvolávajú je stať z Pavlovho listu do Efezu. Celú stať je najlepšie možno pochopiť z hľadiska takzvaných domácich poriadkov. „Domáce poriadky boli rímske zákony, ktoré sa vyvesovali v mestách. Tieto zákony definovali pravidlá, akými sa mali členovia rodiny⁷⁰ riadiť, aby boli považovaní za dobrých občanov. Takéto poriadky zvyčajne hovorili o úlohe manžela, manželky, detí a otrokov...“⁷¹

⁶⁸ Boomsma, *Male and Female, One in Christ*, str. 37

⁶⁹ Boomsma, *Male and Female, One in Christ*, str. 38

⁷⁰ K členom rodiny sa počítali niekedy tri generácie, služobníctvo, otroci a u remeselníkov aj ich zamestnanci. U zámožnejších rodín sa jednalo aj o ich klientov, ktorý boli na otcovi rodiny závislí.

Aj napriek tomu, že domáce poriadky hovorili o hierarchickom podriadení sa žien voči mužom, detí voči rodičom a otrokov voči pánom, Pavol tu naopak vyzdvihuje dôležitosť vzájomnej podriadenosti (v. 21). „V takomto vzťahu nie je jeden postavený vyššie ako druhý, ale obaja sa usilujú o spoločné dobro.“⁷² Tak o tom hovorí aj úvodný verš 21: „Buďte si vospolok poddaní v bázni Kristovej.“

Sheryll Prinz-Mc Millanová zastáva názor, že autor textu sa striktné nadrž domáceho poriadku, ale pozmeňuje ho aj vo verši 25. Nehovorí nič o mužoch, ktorí majú viesť a usmerňovať svoje ženy, ale práve naopak dáva príkaz mužom, aby ich milovali. Pavol tu teda, ako už bolo spomenuté, zdôrazňuje vzájomnosť vo vzťahu muža a ženy. „Pavol vyzýva mužov, aby milovali svoje ženy, rovnako však vyzýva ženy, aby slobodne a plne sprevádzali v manželstve svojich mužov...“⁷³

Autorka ďalej poukazuje na skutočnosť, že podobné rady, ako ženám a mužom dáva neskôr autor aj deťom a rodičom a tiež aj otrokom a pánom. Zatiaľ však čo Pavol prikazuje poslušnosť detí (Ef 6,1-4) a otrokov (Ef 6,5-9), v texte takýto apel nevidieť vo vzťahu k ženám.⁷⁴

Pisateľ teda zdôrazňuje vzájomnú poddanosť muža a ženy. Na druhej strane však nechce naštrbiť zaužívané kultúrne zvyklosti a zákony svojej doby, porušením ktorých by mohlo dôjsť k odporu spoločnosti a tým pádom aj k vytlačeniu kresťanov zo spoločnosti. Autor si uvedomuje, že príliš revolučná cesta by mohla viesť k zdiskreditovaniu a prenasledovaniu cirkvi a preto volí určitý kompromis „Zdá sa, že Pavol jednal v politickej situácii svojich dní spôsobom, ktorý bol najúčinnjší pre rozvoj evanjelia.“⁷⁵

2.2.4. 1Kor 11,3-16

„³Ale chcem, aby ste vedeli, že hlavou každého muža je Kristus, hlavou ženy je však muž a hlavou Krista je Boh. ⁴Každý muž, ktorý sa modlí alebo prorokuje s prikrytou hlavou, zneuctúje si hlavu; ⁵ale každá žena, ktorá sa modlí alebo prorokuje s nezahalenou hlavou, zneuctúje si hlavu: lebo to je to isté, ako by sa oholila. ⁶Lebo ak sa žena nezahaľuje, nech sa aj ostrihá; ak je žene potupou ostrihať sa alebo oholiť, nech sa zahaľuje! ⁷Muž si totiž nemusí prikryť hlavu, lebo je obrazom Božím a Jeho slávou; žena je však slávou mužovou. ⁸Lebo nie muž je zo ženy, ale žena z muža; ⁹ani nebol stvorený muž kvôli žene, ale žena kvôli mužovi. ¹⁰Preto žena – pre anjelov – má mať na hlave znak mužovej moci. ¹¹Pravda, v Pánovi ani žena nie je bez muža, ani muž nie je bez ženy, ¹²lebo

(Pokorný, *List Efezským*, str. 78)

⁷¹ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 210

⁷² Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 210

⁷³ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 211

⁷⁴ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 212

⁷⁵ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 212

ako je žena z muža, tak je aj muž skrze ženu a všetko je z Boha. ¹³Posúďte sami medzi sebou: či sa žene patrí modliť sa k Bohu s nezahaliť sa? ¹⁴Či vás neučí sama príroda, že je mužovi na potupu, keď má dlhé vlasy? ¹⁵Ale keď žena má dlhé vlasy, tej je to na česť, lebo dlhé vlasy sú jej miesto závoja. ¹⁶Ak by sa však niekto chcel hádať, my to nemáme v obyčaji, ani cirkevné zbory Božie.“

Zástancovia vysvätenia žien do kazateľského úradu vychádzajú vo výklade tohto odseku z významu slova kefalh. Poukazujú na skutočnosť, že výraz kefalh, prekladané ako hlava, malo v dobe apoštola Pavla okrem doslovného významu

aj množstvo prenesených významov.⁷⁶ Podobne je tomu tak aj v iných jazykoch. Aj v slovenčine označuje slovo hlava okrem údu napríklad aj hlavu štátu, či hlavu cirkvi.

V akom zmysle je teda podľa prívržencov žien kazateliiek použitý termín kefalh v 1Kor 11? Stúpenci vysvätenia žien za kazateľky sa zhodujú, že najpoužívanejší a najbežnejší preklad tohto slova je zdroj. Preto aj tento biblický oddiel chápu vo význame zdroja života. Význam veršu tri by potom znel asi takto: „Chcem však, aby ste vedeli, že Kristus je zdrojom života pre muža, muž je zdrojom života pre ženu, a Boh je Kristovým zdrojom života... Adam dostáva život od Boha, Eva ho dostáva z Adamovho boku a Kristus prijíma život od Boha skrze inkarnáciu.“⁷⁷

Výklad danej state v takomto ponímaní teda nehovorí nič o podriadenosti Krista Bohu, muža Kristovi, či ženy mužovi. Text hovorí o vzájomnej spojitosti medzi Bohom a všetkým živým stvorením, hovorí tiež o prepojenosti medzi mužom a ženou. Žena bola síce stvorená z muža, preto by mal mužovi prináležať primát, ale v Bohu sú muži aj ženy rovní, takže tak ako bola žena stvorená z muža, muž sa teraz rodí zo ženy. Prívrženci vysvätenia žien sa domnievajú, že Pavol má na myli chronologickú súvislosť. Táto chronológia však v sebe nezahŕňa prioritu, či nadriadenosť. Ak by totiž chronológia vytvárala zároveň prioritu, nastal by problém s výkladom verša 3, kde muž, žena a dokonca aj zvieratá by boli hierarchicky nad Kristom.⁷⁸

Sheryll Prinz-Mc Millanová sa domnieva, že v Korintskom zbore nastali hádky o zahaľovaní či nezahaľovaní hláv žien. Pavol im preto dôrazne hovorí, že „v Pánovi ani žena nie je bez muža, ani muž nie je bez ženy“ (v.11), čím má na myslí, že ani muž, ani žena nemá mať prednosť, ale obaja majú odrážať Kristove

⁷⁶ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*. 200

⁷⁷ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 202

⁷⁸ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 202

posolstvo v kultúre spôsobom, ktorý určuje okolitý svet. Autor sa teda nezamýšľa nad vzťahom medzi mužom a ženou, v prvom rade poukazuje na kultúrne zvyky, ktoré ženy v Korinte prestali dodržiavať, čím sa stávali hlavne pre svoje židovské okolie nedôveryhodnými.⁷⁹

Termín *exousia* z verša 10. viažu prívrženci vysvätenia žien nie k mužovi, ako by sa so slovenského prekladu mohlo zdať („znak mužovej moci“), ale k žene. Preto vysvetľujú tento termín ako právo a slobodu ženy rozhodovať sa o svojej hlave, to znamená, o pokrývaní, či nepokývaní svojej hlavy.⁸⁰ Pavol ženám prízvukuje slobodu v Kristu, na druhej strane však hovorí, že táto sloboda nesmie brániť prijímaniu Krista. „Muži ani ženy by nemali dovoliť, aby sa takéto rozpory stali prekážkami pre neveriacich, pretože v cirkvi by nemali vznikajú spory takéhoto druhu. (v. 16)“⁸¹

2.2.5. 1Kor 14,33b-36

„^{33b}Ako vo všetkých zboroch svätých, ³⁴tak aj vo (vašich) zhromaždeniach ženy nech mlčia, lebo sa im nedovoľuje hovoriť, ale majú byť poddané, ako aj zákon hovorí. ³⁵Ak sa však chcú niečomu naučiť, nech sa doma spýtajú vlastných mužov, lebo je neslušné, keď žena hovorí v cirkevnom zhromaždení. ³⁶Či od vás vyšlo slovo Božie a či jedine k vám samým prišlo?“

Zástancovia vysvätenia žien na post kazateľa vysvetľujú, že tento text nehovorí o vzťahoch medzi mužmi a ženami, ale o správnom používaní duchovných darov a o poriadku na bohoslužbe. Pavol tu s najväčšou pravdepodobnosťou hovorí o konkrétnom probléme korintského zboru, o hovorení v jazykoch, ktoré sa ženám nejakým spôsobom vymklo z rúk. „V pravej bohoslužbe nie je miesto na neporiadok.“⁸² Preto Pavol pripomína potrebu poriadku a vhodného používania duchovných darov.⁸³

Stúpenci vysvätenia žien do kazateľského úradu sa snažia svoj výklad podporiť aj výkladom slovesa *la le, w* – hovoriť. Tento termín má totiž rovnaký slovný základ ako výraz, ktorý Pavol používa pre hovorenie jazykmi. Ďalší fakt, ktorý podporuje takýto výklad, vychádza zo skutočnosti, že v Korinte bol známy kult Dionýza, na ktorého bohoslužbu mali prístup aj ženy. Tie prejavovali na Dionýzových slávnostiach svoju zbožnosť kričaním a výkrikmi, čo väčšina

⁷⁹ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 203

⁸⁰ Nichol, *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, str. 754

⁸¹ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 204, 205

⁸² Nichol, *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, str. 793

⁸³ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 207

Rimanov i Židov považovala za veľmi pohoršujúce, nakoľko „grécky i židovský zákon nariaďoval ženám držať sa vo verejných záležitostiach v úzadí.“⁸⁴ Okrem tejto skutočnosti nedovoľoval rímsky zákon zúčastňovať sa ženám na mysterióznych náboženstvách. Prívrženci vysvätenia žien sa teda domnievajú, že Pavol sa bál, aby si korintský zbor nepomýlili s Dionýzovým kultom, čím by sa mohol dostať do ohrozenia. Pavol mal tiež obavy z toho, že by si podobné neobvyklé zvyky mohli osvojiť aj iné cirkevné zbory, preto vyzýva k poriadku na pobožnosti, ktorý platí pre všetky cirkevné zbory.⁸⁵ (1Kor 14,33b)

Ďalším problémom, na ktorý Pavol reaguje bolo kladenie otázok počas bohoslužby. Preto teda odporúča, aby sa ženy pýtali tieto otázky doma svojich mužov, a aby tak nenarušovali chod bohoslužobného stretnutia.⁸⁶ Verš 34, ktorý hovorí o podriadenosti žien s odvolaním sa na zákon, vysvetľujú prívrženci ordinácie rímskym právnym systémom. „Neexistoval žiaden židovský, alebo písomný zákon požadujúci, aby bola žena ticho. Rimania však mohli takúto aktivitu považovať za nelegálnu. Konanie, ktoré by spájalo rannú cirkev so sektami, ktoré boli mimo zákona, ohrozovalo totiž postavenie celej kresťanskej komunity.“⁸⁷

Sheryll Prinz-Mc Millanová poukazuje na skutočnosť, že keď sa v Novej Zmluve hovorí o podriadenosti, vždy je zároveň uvedené, komu treba byť podriadený. Verš 34. však nič také neuvádza. Zdá sa teda, že apoštolove slová naznačujú postoj podriadenosti pre všetkých zúčastnených na bohoslužbe, aby si cirkev udržala politickú prijateľnosť.⁸⁸

2.2.6. 1Tim 2,11-15

„¹¹Žena nech sa v tichosti učí so všetkou podriadenosťou. ¹²nedovoľujem však žene vyučovať alebo panovať nad mužom, ale aby sa ticho správala. ¹³Adam bol totiž stvorený prvý, potom Eva. ¹⁴A nie Adam bol zvedený, ale žena bola zvedená, dopustila sa priestupku; ¹⁵bude však spasená rodením detí, ak zotrvá vo viere, láske a posvätenej zdržanlivosti.“

Zástancovia vysvätenie žien sa opierajú pri výklade tejto state o jednotné číslo spomenuté hneď v prvom verši. Podľa nich autor nemá na mysli všetky ženy,

⁸⁴ Nichol, *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, str. 793

⁸⁵ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 208

⁸⁶ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 207-208

⁸⁷ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 209

⁸⁸ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 209

hovorí len o žene v jednotnom čísle. Preto sa prívrženci žien kazateliiek domnievajú, že pisateľ má na mysli jednu konkrétnu problematickú ženu.⁸⁹

Stúpenci vysvätenia žien sa tiež domnievajú, že autorovi nejde o úplnú tichosť, ale o nerušenie. Takýto názor podporuje aj nasledujúci verš, ktorý uvádza, aby sa správala pokojne a nerušenie. „Pavol vlastne vyzýva celé cirkevné zhromaždenie k pokojnému životnému štýlu. Tieto slová sa podobne ako slová z 1Tim 2,2: „...aby sme tichým a pokojným životom žili v úplnej pobožnosti a statočnosti.“ týkajú viac postoja než pohlavia.“⁹⁰

Sheryll Prinz-McMillan ďalej z kontextu 1Tim usudzuje, že verše 11.-15. hovoria o zneužívaní moci a vplyvu mužov aj žien. Zneužívanie moci zo strany mužov vidí vo verši 1Tim 2,8: „Chcem teda, aby sa mužovia modlili na každom mieste, sväté ruky pozdvihujúc bez hnevu a sváru.“ Tento verš podľa nej naznačuje, že muži používali svoje ruky aj na niečo iné, ako len na modlenie. Domnieva sa, že hnev v spojitosti s rukami naznačuje fyzické zneužívanie mužskej sily.

Zneužívanie moci zo strany žien, ktoré vidia zástancovia vysvätenia žien vo verši 9., opierajú o historické pozadie, z ktorého sa dozvedáme, že v tej dobe existovala v spoločnosti skupina žien, ktoré sa nazývali „hetairai“. Bola to skupina slobodných a vzdelaných zabávačiek a prostitútok, ktoré voľne vystupovali na verejnosti. Často sa zapájali do politických a filozofických rozhovorov a tiež vyhlasovali svoj odmietavý postoj k manželstvu. Tieto ženy často sexuálne manipulovali bohatých mužov, aby od nich získali finančnú podporu. Prívrženci žien kazateliiek sa teda domnievajú, že 1Tim 2,12 zakazuje napodobňovať chovanie pohanských žien. „Učenie v týchto veršoch by sa potom mohlo týkať sexuálneho správania, ktoré malo za cieľ manipulovať.“⁹¹

Okrem toho existovalo v efezskom zbore heretické gnostické učenie, ktoré vyvyšovalo ženskú múdrosť. Tú dostala Eva v raji od hada, čím sa stala sprostredkovateľom poznania pre Adama a čím tiež zastávala vyššie postavenie ako muž. Preto sa obhajcovia žien kazateliiek domnievajú, že autorovi nešlo o to, aby zakázal ženám vyučovať mužov, ale jeho najväčším záujmom bolo vysporiadanie sa so ženou, ktorá manipulatívne rozširovala falošné učenie týkajúce sa celibátu a ženskej múdrosti.“⁹²

⁸⁹ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 212

⁹⁰ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 213

⁹¹ Prinz-McMillan, *Who's in Charge of the Family?*, str. 214

⁹² Neall, *Ordination Among the People of God*, str. 267

2.3. Ostatné argumenty

Zástancovia vysvätenia žien do kazateľského úradu sa odvolávajú na potrebu žien kazateliek. Zo štatistických údajov totiž vyplýva nielen majoritné postavenie žien v cirkevných zboroch, ale aj skutočnosť, že drvivá väčšina novoprichádzajúcich členov do CASD sú práve ženy. Príčinou tejto skutočnosti by mohol byť aj fakt, že kazateľ mužských potenciálnych cirkevníkov jednoducho odradí. Muži, ktorí prichádzajú na evanjelizačné prednášky, či rôzne iné cirkevné akcie ho proste môžu vnímať ako konkurenciu, pretože je určitým spôsobom výnimočnejší než oni. Takejto situácii by sa dalo ľahko predchádzať povolením vysvätiť ženy na post kazateľa.⁹³

Potrebu žien kazateliek spomínajú aj v rámci rozšírenia evanjelia do všetkých častí sveta. V niektorých kultúrach je totiž kontakt mužov a žien obmedzený, prípadne mimo rodiny zakázaný úplne. V takýchto prípadoch, ako sa domnievajú stúpenci vysvätenia žien, by mohli suplovať úlohu kazateľa práve ženy.⁹⁴

Obhajcovia žien na poste kazateľa sa často v snahe potvrdiť svoje stanovisko odvolávajú aj na rôzne výroky Ellen Gould Whiteovej. Napriek tejto skutočnosti som sa rozhodla neuvádzať tieto odvolávky vo svojej práci, nakoľko mi to jej rozsah nedovoľuje. Spomeniem preto len skutočnosť, že výroky Ellen G. Whiteovej môžeme rovnako nájsť aj v prácach protivníkov vysvätenia žien do kazateľského úradu. Vicki Ballou, delegátka Severo-pacifckej únie na Generálnej konferencii v Utrechte, vysvetlila, že rovnako ako z Biblie, aj z prác Ellen Whiteovej sa dajú povýberať výroky, ktoré by mohli slúžiť ako podporné argumenty odporcov vysvätenia žien. Zároveň však zdôraznila, že „aj obhajcovia holokaustu a otroctva používali Bibliu na hájenie svojich názorov.“⁹⁵

⁹³ Harwood, *Women and Mission*, str. 286

⁹⁴ Harwood, *Women and Mission*, str. 280

⁹⁵ Torkelsen, Kajiura, Dabrowski, *Women's Ordination Request Rejected at Seventh-day Adventist World Session* [online]

2.4. Hermeneutické predpoklady zástancov vysvätenia

žien

Zástancovia vysvätenia žien do kazateľského úradu uznávajú Bibliu ako inšpirovaný spis, ktorý má božského aj ľudského pôvodcu. „Je veľmi dôležité rozlišovať medzi božskými a ľudskými elementmi v Biblii... aby sme snád neubrali na autorite božského elementu, alebo aby sme neprisúdili ľudskému elementu božskú autoritu“⁹⁶ Raymond F. Cottrell ďalej vysvetľuje, že rozlišovať medzi božským a ľudským, znamená rozlišovať medzi večným a podmieneným. Pri výklade je preto nutné byť veľmi obozretný, lebo Biblia uvádza množstvo príkladov kultúrnej aj dobovej podmienenosti. Tú sme mali možnosť postrehnúť už pri výkladoch jednotlivých biblických oddielov, v častiach 2.2.2.-2.2.6.

Božie princípy sú teda v Písme podané formou, ktorú určovala kultúra a doba. „Princípy v posolstve sú univerzálne a večné. Forma bola prispôbena a podmienená okolnostiam doby.“⁹⁷ Pavol si uvedomoval, že evanjelium môže byť miestami veľmi revolučné, čo by mohlo spôsobiť prekážky pre jeho šírenie, z toho dôvodu Pavol argumentoval v niektorých novozmluvných veršoch v prospech tradície. Z toho istého dôvodu podmieňoval aj svoje spisy prostrediu i dobe. Rovnako menil aj svoje správanie v závislosti na kultúrnom prostredí. Keď bol so Židmi, dodržiaval ich zvyky, keď bol s kresťanmi z pohanov odmietal židovské zvyklosti, aby evanjeliu nekládol zbytočné prekážky. Konečne, aj sám Ježiš sa podriadil podmienkam tohto sveta a vtedajšej spoločnosti.⁹⁸

Stúpenci vysvätenia žien sa prikláňajú k historickej metóde výkladu Biblie. Tá zdôrazňuje „dôležitosť objavenia zámeru biblického pisateľa v rámci historického kontextu slov, ktoré použil. Táto metóda dáva dôraz na dejiny spásy, ako ich vidí Biblia.“⁹⁹ Raymond F. Cottrell tiež prízvukuje, že nezastávajú historicko-gramatickú metódu, ktorú vnímajú ako rozšírenú metódu dôkazových textov, prívrženci žien kazateliek nezastávajú ani historicko-kritickú metódu, lebo obe sú podľa nich založené na predpokladoch, nie na Biblickom učení ako takom. „Ich závery automaticky odrážajú ich predpoklady.“¹⁰⁰

⁹⁶ Cottrell, *A Guide to Reliable Interpretation*, str. 67

⁹⁷ Cottrell, *A Guide to Reliable Interpretation*, str. 67

⁹⁸ 1Kor 9,19-23

⁹⁹ Cottrell, *A Guide to Reliable Interpretation*, str. 80

¹⁰⁰ Cottrell, *A Guide to Reliable Interpretation*, str. 80

Na záver je ešte nutné podotknúť, že zástancovia vysvätenia žien popierajú tvrdenie ich oponentov, že používajú historicko-kritickú metódu výkladu Písma. Raymond F. Cottrell preto tvrdí, že: „Žiaden adventistický Biblický učenec by nepodporil túto metódu, jej predpoklady, či prípadne závery.“¹⁰¹

¹⁰¹ Cottrell, *A Guide to Reliable Interpretation*, str. 84

3. ARGUMENTY PROTIVNÍKOV VYSVĚTENIA ŽIEN

Dôvody, ktorými argumentujú protivníci vysvätenia žien do kazateľského úradu som podobne ako argumenty zástancov rozdelila do troch skupín. V prvej časti uvádzam *základné výpovede Písma o vzťahu muža a ženy*, tak ako ich vidia protivníci vysvätenia žien, v druhej časti budú v krátkosti vysvetlené *argumenty vychádzajúce z učenia Starej a Novej zmluvy*, v tretej časti predloží *ostatné argumenty*, s ktorými som sa stretla v prácach protivníkov vysvätenia žien na post kazateľa. Štvrtá, záverečná kapitola, sa bude venovať *hermeneutickým predpokladom protivníkov vysvätenia žien*.

3.1. Základné výpovede písma o vzťahu muža a ženy

Základňu pre mnohé ďalšie argumenty protivníkov vysvätenia žien do kazateľského úradu tvoria rovnako, ako v prípade zástancov, prvé tri kapitoly 1M. Tu nachádzajú odporcovia žien kazateliek najdôležitejší teologický argument, na ktorý sa teraz pozrieme bližšie.

3.1.1 Princíp vodcovstva muža a podriadenosti ženy

Základným východiskom protivníkov vysvätenia žien do kazateľskej služby je *princíp vodcovstva muža a podriadenosti ženy*. Hlavné Biblické východisko, z ktorého protivníci vysvätenia žien odvodzujú princíp vodcovstva muža a podriadenosť ženy sa nachádza, ako už bolo spomenuté, v 1M 1-3. Presnejšie sa jedná o tri biblické state. 1M 1,26-31, ktorá pojednáva o stvorení ľudskej rasy, 1M 2,18-25, ktorá opisuje stvorenie ženy a 1M 3,1-24, ktorá sa zaoberá pádom a jeho dôsledkami.

1M 1,26-31

Na prvý pohľad sa zdá, že 1M 1,26-31 nehovorí veľa o postavení muža a ženy. Aj napriek tomu odporcovia vysvätenia žien do kazateľského úradu vyvodzujú z tohto textu dve kľúčové premisy. Prvou z nich je rovnosť. Muž aj žena boli stvorení na obraz Boží, čo svedčí o tom, že sú si rovní. Druhá rozhodujúca výpoveď hovorí o odlišnosti pohlaví, ktorá sa spomína vo v. 27:

„Rovnosť však nemôže zastrieť odlišnosť pohlaví, o ktorej Biblia tak jasne hovorí: „ako muža a ženu ich stvoril“.¹⁰²

1M 2,18-25

Z tohto rozprávania odvodzujú nepriatelia žien kazateličky štyri základné fakty, ktoré vedú k premise vodcovstva muža a podriadenosti ženy. Prvý fakt, ktorý podľa Dr. Bacchiocchiho vyplýva z textu, je prvenstvo muža pred ženou (1M 2,7, 22). Druhou realitou je stvorenie ženy z muža (1M 2,21-22). Treťou skutočnosťou je stvorenie ženy ako pomocníčky pre Adama (1M 2:18-20). Posledným argumentom je Adamove pomenovanie ženy nielen pred pádom, ale aj po ňom (1M 2:23; 3:20).¹⁰³

Protivníci vysvätenia žien na post kazateľa sa taktiež zaoberajú otázkou, či prvenstvo muža v stvorení odzrkadľovalo Boží plán, v ktorom mal Adam zastávať vodcovskú úlohu. Svoju kladnú odpoveď podporujú faktom z 1M, kde sa dočítame, že ľudstvo má jedného predka – Adama. Adam sa teda stáva hlavou a reprezentantom ľudstva (Rim 5,12; 1Kor 15,22). Taktiež je zrejmé, že stvorenie ženy z muža je základom pre vytvorenie princípu jedného tela v manželstve (1M 2,24, 1Kor 7,4).¹⁰⁴ Oponenti vysvätenia žien navyše vyvodzujú z tohto textu, že stvorenie ženy z muža a pre muža predpokladá jej funkčnú závislosť a podriadenosť.¹⁰⁵

1M 3,1-24

Odporcovia vysvätenia žien sa výkladom tohto oddielu snažia o vyvrátenie tvrdenia svojich oponentov, že podriadenosť žien, bola ustanovená až po páde. Svoju mienku, že subordinácia žien existovala už pred pádom do hriechu, sa snažia podporiť argumentom, že keď sa v Novej zmluve spomína podriadenosť ženy, odkazuje sa na 1M 2 a nie na 1M 3 (1Tim 2,13-14; 1Kor 11,8-9; Ef 5,31).¹⁰⁶

Princíp podriadenosti žien, ako už bolo povedané, bol podľa argumentov odporcov vysvätenia žien za kazateľky prítomný už v druhej kapitole 1M. Správa o páde a jeho dôsledkoch naznačuje, že nejde o ustanovenie, ale o pokrivenie podriadenosti. Hriechom došlo k jeho narušeniu. Z tohto pohľadu je vykúpenie, ktoré priniesol Ježiš videné ako znovu obnovenie princípu podriadenosti ženy

¹⁰² Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 71

¹⁰³ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 72

¹⁰⁴ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 77

¹⁰⁵ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 64

¹⁰⁶ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 71

a vodcovstva muža do jeho pôvodného stavu, ktorý bol narušený práve pádom do hriechu.¹⁰⁷

Kontext 1M 1-3

Okrem horeuvedených argumentov sa snažia oponenti vysvätenia žien podporiť princíp vodcovstva muža a podriadenosti ženy aj z celkového kontextu Gen 1-3. Tento princíp potvrdzujú aj argumentom, že nie žena, ale muž má centrálné miesto v stvorení. Ďalší fakt, ktorý uvádzajú je, že nie žena, ale muž nesie meno človek. Teda Adam predstavuje celú ľudskú rasu, zatiaľ čo na Evu sa hľadá ako na matku všetkých ľudských bytostí. Ďalšou skutočnosťou, ktorá potvrdzuje platnosť princípu podriadenosti žien je aj skutočnosť, že muž pomenováva zvieratá aj ženu. „V hebrejskom myslení dávanie mien je prednosťou nadradeného.“¹⁰⁸

Ďalšou skutočnosťou, ktorá dokladá podriadenosť žien, je podľa oponentov vysvätenia žien do kazateľského úradu aj fakt, že Boh dáva pokyny Adamovi a nie žene. Tento fakt Adama predznamenáva k duchovnému vodcovstvu. Po páde volá Boh tiež k zodpovednosti muža. Oslovuje Adama, nie Evu, čo naznačuje, že muž mal vodcovskú úlohu.

Poslednou uvádzanou skutočnosťou v prospech podriadenosti žien sú už tiež spomínané tri Pavlove argumenty z 1M 2. Prvým je skutočnosť, že Adam bol utvorený ako prvý (1Tim 2,13 – 1M 2,20-22), Eva bola stvorená z muža (1Kor 11,8 – 1M 2,21-22), Eva bola utvorená pre muža (1Kor 11,9 – 1M 2,20-22).¹⁰⁹

Pre spresnenie však treba podotknúť, že protivníci vysvätenia žien nevidia podriadenosť žien v negatívnom, ale pozitívnom zmysle. Jedná sa o určitú závislosť ženy na vedení a ochrane muža, ktorá vedie k jednote a harmónii.¹¹⁰ Je to podriadenosť, v ktorej niektorí sú podriadení iným kvôli väčšej jednote. Táto podriadenosť je podobná tej, ktorá existuje v rámci Trojice. Ježiš je síce sám o sebe Boh (Ján 1,1), Jeho hlavou je však zároveň Boh (1Kor 11,3). „Vodcovstvo Otca ešte nerobí Syna ontologicky alebo funkčne podriadeného. Ved' Ježiš sám vyhlasoval: „Ja a Otec sme jedno.““¹¹¹

¹⁰⁷ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 73

¹⁰⁸ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 66

¹⁰⁹ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 72

¹¹⁰ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 74

¹¹¹ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 67

Ako sme mali možnosť vidieť 1M 1-3 má rovnako veľký význam pre zástancov a aj pre odporcov vysvätenia žien za kazateľky. Výsledky, ku ktorým však obe strany prichádzajú sú úplne protichodné.

3.2. Argumenty vychádzajúce z učenia starej a novej zmluvy

Najdôležitejší argument protivníkov vysvätenia žien do kazateľského úradu sme si ukázali v predchádzajúcej kapitole. Nasledujúce kapitoly budú venované *argumentom vychádzajúcim z učenia Starej a Novej zmluvy*, ktoré ako sa nazdávajú odporcovia žien kazateľiek, podporujú ich základný teologický argument – princíp vodcovstva muža a podriadenosti ženy. V tejto časti v krátkosti rozoberiem aj výklady piatich novozmluvných textov 1Kor 14,33b-36; 1Tim 2,11-15; 1Kor 11,1-3; Ef 5,21-33 a tiež 1Tim 3,1-7.

3.2.1. Služba žien v Starej zmluve

Teológovia používajú proti vysväteniu žien za kazateľky aj argument odvodený zo služby žien v starozmluvnej dobe. „Princíp vodcovstva muža a podriadenosti ženy je evidentný už zo Starej zmluvy. Ženy síce zastávali v Izraeli rôzne dôležité úlohy, avšak nikdy neboli vysvätené za kňazov. Príčiny tejto skutočnosti neboli spoločensko-kultúrne, ale teologické, konkrétne vedomie o tom, že Boh stvoril muža, aby slúžil ako hlava rodiny a spoločenstva veriacich.“¹¹² Uvedený citát do istej miery predznamenáva, akým smerom sa bude uberať argumentácia zo starozmluvnej služby žien.

Jednou z príčin, pre ktorú hrali ženy v Izraelskej bohoslužbe menej nápadnú úlohu, bola ceremoniálna nečistota ženy. Izraelská žena bola po narodení syna nečistá sedem dní, zatiaľ čo po narodení dcéry štrnásť dní. Aj tento časový rozdiel dávajú oponenti vysvätenia žien do súvisu s vodcovstvom. Chlapec bol do zmluvného spoločenstva prijímaný skôr ako dievča, nakoľko aj Adam bol stvorený ako prvý.¹¹³

Ďalším dôvodom, ktorý možno nájsť v argumentoch protivníkov vysvätenia žien je aj skutočnosť, že ženy boli vylúčené z obriezky. Obriezka bola v prvom

¹¹² Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture.*, str. 118

¹¹³ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture.*, str. 137

rade symbolom zmluvy, odporcovia vysvätenia žien v nej však vidia aj znamenie vodcovskej úlohy muža. Keďže ženy neboli stvorené do vodcovskej úlohy, nevzťahovala sa na nich obriezka, ktorá reprezentovala vodcovskú úlohu, zvlášť vodcovskú úlohu muža v domácnosti. Obidve horespomenuté skutočnosti, ceremoniálna nečistota ženy aj vylúčenie ženy z obriezky, sú teda podľa neprajníkov žien kazateliek poukazom na princíp vodcovstva muža a podriadenosti ženy.¹¹⁴

3.2.2. Služba žien v Novej zmluve

Oponenti vysvätenia žien do vodcovských úloh sa neboja priznať rovnosť muža a ženy a ani nepopierajú skutočnosť, že Ježišov postoj k ženám bol v mnohých smeroch revolučný. Apoštolská cirkev nasledovala vzor ustanovený Kristom tým, že zahrnula ženy ako platných členov do života a misie cirkvi. Ženy prichádzali do cirkvi a slúžili ako spolupracovníčky kazateľov, tiež prorokyne a neskôr aj ako diakonky.¹¹⁵

Po týchto slovách sa človeku núka myšlienka opýtať sa: „Prečo si teda Ježiš nevybral medzi dvanástich aj nejakú ženu?“ Raymond Holmes odpovedá: „Dôvody, prečo ženy neboli ordinované ako kňazi, apoštoli, starší alebo kazatelia nie sú sociálno-kultúrne, alebo sexistické, ale teologické. Týkajú sa poriadku a spôsobu stvorenia.“¹¹⁶ Aký poriadok a spôsob stvorenia má Dr. Holmes na mysli? Opäť sa jedná o vodcovský princíp muža, ktorý bol podľa odporcov vysvätenia žien ustanovený pri stvorení, pred pádom. Z uvedeného citátu je evidentné, že odporcovia vysvätenia žien zastávajú názor, že Ježiš a ani apoštolská cirkev neboli ovplyvnení kultúrou, keď nepovolali ženy za apoštolov a kazateľov, ale sa riadili teologickým princípom rozdielnych úloh muža a ženy.

Na námietku svojich oponentov, ktorí sa domnievajú že v Rim 16,7 je uvedený jeden príklad ženského apoštola – Júnie¹¹⁷ odpovedajú, že meno *Iounia/n* môže gréčtine označovať muža aj ženu. K svojmu tvrdeniu rýchlo dodávajú, že výraz apoštol má v Novej zmluve širší aj užší význam. Užší význam označuje

¹¹⁴ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 133

¹¹⁵ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 52

¹¹⁶ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 76

¹¹⁷ Zástancovia vysvätenia žien na post kazateľa pokladajú totiž toto meno za meno ženy. Peter Lampe sa domnieva, že toto meno označovalo až do 12. storočia ženu. Prikláňa sa tiež k záveru, že Andragonikus a Júnia boli manželský pár.

(Johnston, *Shapes of Ministry in the New Testament and Early Church*, str. 55)

skupinu dvanástich konkrétnych ľudí a širší význam označuje posla. Na námietku oponentov reaguje Dr. Bacchiocchi slovami: „Ak Andronikus a Junius boli apoštolovia, najpravdepodobnejšie by to bolo v širšom zmysle tohto slova, pretože nikde inde nie sú ich mená spájané s kruhom apoštolov.“¹¹⁸

3.2.3. Reprezentatívna úloha kazateľa

Izraelská žena bola rovnako ako muž zodpovedná za vzdelávanie sa a dodržiavanie zákona. Ženy mali na bohoslužobných stretnutiach počúvať Božie slovo a tiež sa mohli slobodne modliť k Bohu Izraela. Ženy mali na modlitbách rovnaký prístup k Hospodinovi ako muži. „Hebrejská matka však mala najväčší náboženský vplyv nepochybne v domácnosti.“¹¹⁹

Vdovy mohli skladať sľuby slobodne bez akéhokoľvek dohľadu vyššej autority. Vydaté tak mohli konať iba pod dohľadom svojho muža a slobodné a zasnúbené pod dohľadom svojho otca. Tieto sľuby však mohli byť do dvadsaťštyri hodín ich mužským zástupcom odvolané.¹²⁰

„Ženy nemali účasť iba na súkromnej, alebo rodinnej bohoslužbe, ale tiež v určitých formách na verejnej bohoslužbe. Ženy sa napríklad zúčastňovali veľkých sviatkov, ako boli Pascha a Sviatok stánkov. Ich účasť však nebola povinná, pravdepodobne kvôli povinnostiam v domácnosti.“¹²¹ Okrem účasti na sviatkoch sa ženy zúčastňovali aj verejnej bohoslužby a v určitých prípadoch prinášali svoje vlastné obete. Izraelská žena mala účasť aj na službe v svätyni. „Ženy do svätyňovej služby prispievali dvoma spôsobmi – svojimi darmi a svojou službou.“¹²²

Príkladom zapojenia sa žien do svätyňovej služby svojimi darmi je 2M 35,22. Ženy prinášali pre svätyňu vlastné dary v podobe rozličných zlatých predmetov. Nemuseli to robiť prostredníctvom svojich manželov alebo otcov. Ako druhý príklad môže slúžiť 2M 35,25-26. Táto zmienka hovorí o veciach, ktoré zhotovili ženy pre svätyňu. Ako príklad zapojenia sa žien svojou službou môže poslúžiť text z Ezd 2,65, kde sú medzi chrámovými spevákmi započítané aj ženy.¹²³

¹¹⁸ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 55

¹¹⁹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 31

¹²⁰ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 32

¹²¹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 32

¹²² Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 33

¹²³ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 35

Vôbec najvplyvnejšou úlohou, ktorú mohla Izraelská žena v Starej zmluve zastávať bola úloha proroka, prípadne kráľovnej (2Kr 11,3). Najvplyvnejšou prorokyňou v Izraeli bola pravdepodobne Debora, ktorá určitú dobu vykonávala aj úlohu sudcu. Táto skutočnosť existencie ženských prorokýň v Starej zmluve je pre odporcov vysvätenia žien do kazateľskej služby dôkazom, že zaujatosť mužov voči ženám bola v Izraeli malá, ak vôbec nejaká. Fakt, že Izraelské ženy mohli obdržať úrad proroka, či sudcu vedie oponentov vysvätenia žien k záveru: „Stará zmluva nevylučuje ženy z vodcovských pozícií, ale iba z pozície kňazov. Dôvod pre toto vylúčenie ako si ukážeme, nebol kultúrny, ale teologický.“¹²⁴

Na otázku prečo nemohli ženy zastávať miesto kňaza, odpovedajú odporcovia vysvätenia žien nejako takto: „Skutočný dôvod sa dá nájsť v biblickom pohľade na jedinečnosť úlohy kňaza, ktorú mal naplňať, ako reprezentant Božieho ľudu.“¹²⁵

Dr. Bacchiocchi ďalej vysvetľuje, že žena síce mohla zastávať úlohu proroka, pretože prorok slúžil predovšetkým ako Boží sprostredkovateľ, či hovorca, ale nemohla slúžiť ako kňaz, pretože kňaz bol určený, aby vystupoval ako reprezentant ľudí pred Bohom a ako reprezentant Boha pred ľuďmi. Protivníci žien kazateliiek vyvodzujú teda z dôsledku princípu vodcovstva muža a podriadenosti ženy záver, že ženám neprináleží zastávať miesto kazateľa, pretože post kazateľa je reprezentatívna úloha a tá ktorá prináleží iba mužom.

Oponenti vysvätenia žien hľadajú rovnako aj na pozíciu staršieho zboru. Aj táto pozícia je podľa nich reprezentatívna a tým pádom nevhodná pre ženu. Prvoradou požiadavkou na post kňaza, či staršieho zboru nie sú teda duchovné dary, ako by sa mohlo zdať, ale pohlavná príslušnosť, pretože iba muž môže byť hlavou a reprezentantom. Reprezentatívna úloha kazateľa je podobná tej, ktorú v domácnosti zastáva otec ako hlava rodiny. Žena nemôže zastávať úlohu otca v rodine, pretože je matkou a nie otcom. Nemôže ani zastávať úlohu kazateľa, či staršieho zboru, pretože cirkev je Božia rodina.¹²⁶

Kazatelia, alebo starší slúžia v rámci cirkevnej rodiny ako duchovní otcovia. Na otázku, prečo nemôže byť do tejto pozície zvolená žena, odpovedá Dr. Bacchiocchi: „Nie je to dané tým, že by ženy boli menej schopné ako muži, alebo tým, že by boli menej zbožné, nadané, učenlivé, schopné viesť či kázať... ale jednoducho preto, lebo túto úlohu chápe Nová zmluva ako úlohu duchovného otca

¹²⁴ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 34

¹²⁵ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 36

¹²⁶ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 39

a nie duchovnej matky.“¹²⁷ Dr. Bacchiocchi zároveň dodáva, že ani učenie o všeobecnom kňazstve neruší pozíciu, ktorú má zastávať kazateľ ako zvláštny reprezentant Krista.

3.2.4. Ďalšie teologické argumenty

Oponenti vysvätenia žien do kazateľského úradu sa často odvolávajú aj na skutočnosť, že Biblia hovorí o Bohu prevažne v mužských termínoch a obrazoch. Boh sa zjavil, ako Otec a nie ako Matka. Poslal svojho Syna, neposlal dcéru. Modlíme sa „Otče náš“ a nie „Matka naša“. Z uvedeného podľa nich vyplýva, že ak sa Boh zjavuje v mužských termínoch a obrazoch je pochopiteľné, že kazateľom ako reprezentantom Boha musí byť muž a nie žena.¹²⁸

Nepriatelia vysvätenia žien taktiež upozorňujú za fakt, že Boh nie je androgénna Bytosť, pozostávajúca z mužskej a ženskej časti. James R. Edwards napríklad píše: „Židovsko-kresťanská tradícia, nepozná androgynického Boha... Boh nepotrebuje ženský prot'ajšok k naplneniu svojej identity. Ak sa niekde hovorí o ženskom prot'ajšku Boha, striehne za tým náboženstvo plodnosti a neo-baalizmus.“¹²⁹

Ďalšou skutočnosťou, na ktorú sa nepriatelia vysvätenia žien radi odvolávajú je inkarnácia Božieho Syna do mužského tela. Ježiš prišiel na zem ako muž, nie ako žena. Tento fakt vysvetľujú typológiou medzi Adamom a Kristom spomínanou v piatej kapitole listu Rimanom. Adam bol typom pre toho, kto mal prísť. A keďže Boh určil túto reprezentatívnu úlohu mužovi, Ježiš sa ako antityp musel narodiť ako muž. Takto sa snažia odporcovia žien kazateliek podporiť svoje stanovisko, že žena nemôže byť predstaviteľom a reprezentantom Krista.¹³⁰

Mali sme možnosť nazrieť na viaceré argumenty vychádzajúce z učenia Starej a Novej zmluvy, tak ako ich vidia odporcovia vysvätenie žien. Teraz sa bližšie pozrieme na najpoužívanejšie výklady biblických oddielov, ku ktorým patrí 1Kor 14,33b-36, 1Tim 2,11-15; 1Kor 11, 3-16; Ef 5,21-33 a tiež 1Tim 3,1-7.

¹²⁷ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 172

¹²⁸ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 179

¹²⁹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 183

¹³⁰ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 187

3.2.5. 1Kor 14,33b-36

„^{33b}Ako vo všetkých zboroch svätých, ³⁴tak aj vo (vašich) zhromaždeniach ženy nech mlčia, lebo sa im nedovoľuje hovoriť, ale majú byť poddané, ako aj zákon hovorí. ³⁵Ak sa však chcú niečomu naučiť, nech sa doma spýtajú vlastných mužov, lebo je neslušné, keď žena hovorí v cirkevnom zhromaždení. ³⁶Či od vás vyšlo slovo Božie a či jedine k vám samým prišlo?.“

Neprajníci vysvätenia žien do kazateľského úradu si uvedomujú, že Pavol týmto textom nezakazuje ženám hovorenie ako také. Táto stať by potom stála v protiklade s 1Kor 11,5, ktorá predpokladá modlenie a prorokovanie žien v zbere. Rovnako Pavol nemá na mysli ani poriadok hovorenia na bohoslužbe, ktoré sa spomína v predchádzajúcich veršoch, pretože to by uviedol jasnejšie (pozri 1Kor 14,27.29.31). „Dôvod pre tento príkaz nenájdeme v nedisciplinovanom hovorení, ale v druhu reči, ktoré bolo nevhodné pre ženy v zhromaždení.“¹³¹

Odporcovia žien kazateliiek považujú za kľúčovú frázu celej pasáže verš 34, ktorý hovorí o podriadenosti ženy. V náväznosti na tento fakt Dr. Bacchiocchi vykladá Pavlov príkaz mlčania ako „akýkoľvek druh reči, ktorý by bol neprimeraný podriadenej roli ženy.“¹³² Čo si však človek má pod touto definíciou predstaviť? Dr. Bacchiocchi vysvetľuje, že sa jedná o špecifický druh autoritatívneho hovorenia, ktoré pripadá k učiteľskému, ale aj kazateľskému úradu.

Oponenti vysvätenia žien za kazateľky sa snažia svoj výklad podporiť aj príkladom z 4Moj12,1-15, kde Mária a Áron vystúpili proti Mojžišovej autorite. Mária aj napriek skutočnosti, že bola prorokyňou mala byť voči Mojžišovi v pozícii podriadenosti. Uvádajú tiež, že v prvom storočí v Palestíne nebolo zvykom klásť rabínovi otázky v triede, ale až po vyučovaní v súkromí. „Žiaci, manželky a deti sa nezúčastňovali na verejných diskusiách, ale muži zastupovali na verejnosti záujmy členov svojej domácnosti...“¹³³ Tento zvyk naznačoval uznanie autority učiteľa. Aj ženy v Korinte sa mali teda pýtať svojich mužov v súkromí, a tým ukázať rešpekt pred autoritou muža.

Odporcovia žien kazateliiek sa rovnako ako ich oponenti zaoberajú otázkou: „Na aký zákon sa autor odvoláva vo verši 34, keď hovorí o podriadení sa žien voči mužom? Protivníci vysvätenia žien vysvetľujú, že Pavol nikde nepoužíva pojem *no, mo j* vo význame kultúrneho zákona¹³⁴ a preto vysvetľujú tento termín ako

¹³¹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 147

¹³² Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 149

¹³³ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 149

¹³⁴ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 150

Tóru, Písmo, či ako princíp vodcovstva a podriadenosti, ktorú odvodzujú z 1M.¹³⁵ „Tento príkaz nevyvodzuje Pavol z kultúrnych zvyklostí svojej doby, ktoré zakazovali účasť ženy na verejných zhromaždeniach, ale z Pavlovho chápania rozličných úloh muža a ženy, ktoré Boh ustanovil pri stvorení.“¹³⁶ Dr. Bacchiocchi teda vysvetľuje, že Pavlov odkaz na zákon nehovorí o konkrétnom texte, ale o princípe vodcovstva a podriadenosti, ktorý je stále aplikovateľný v bohoslužbe. Tento text teda presahuje miestny rámec a má univerzálnu platnosť, o čom svedčí hneď prvá veta z uvedeného odseku: „Ako vo všetkých zboroch svätých.“¹³⁷

3.2.6. 1Tim 2,11-15

„¹¹Žena nech sa v tichosti učí so všetkou podriadenosťou. ¹²nedovoľujem však žene vyučovať alebo panovať nad mužom, ale aby sa ticho správala. ¹³Adam bol totiž stvorený prvý, potom Eva. ¹⁴A nie Adam bol zvedený, ale žena bola zvedená, dopustila sa priestupku; ¹⁵bude však spasená rodením detí, ak zotrvá vo viere, láske a posvätej zdržanlivosti.“

Protivníci vysvätenia žien za kazateľky sa domnievajú, že tento text má rovnako ako predchádzajúci všeobecnú platnosť. Toto svoje stanovisko, že text z 1Tim 2,11-15 nie je kultúrne podmienený, nie je obmedzený na konkrétnu situáciu v Efezskom zbore a ani na situáciu v manželstve, vyvodzujú z viacerých dôvodoch.¹³⁸

Všeobecná platnosť tohto textu je evidentná z tém, o ktorých epištola pojednáva. Napriek tomu, že epištola bola vyvolaná rušivým vplyvom falošných učiteľov (o čom pojednáva prvá kapitola), Pavol neargumentuje proti prevrátenému učeniu, ale snaží sa vysvetliť zboru (druhá kapitola), vedúcim osobám zboru (tretia kapitola) a tiež Timoteovi (štvrtá kapitola) ako by mali kresťania žiť.¹³⁹

Univerzálnu platnosť potvrdzujú aj predchádzajúce verše 8-10, ktoré hovoria o obliekaní a zdobení. Tie nemôžu byť, podľa všetkého, obmedzené len na rodinu, ale musia sa týkať života cirkvi vo všeobecnosti. Tomuto faktoru rovnako nasvedčuje aj užitie všeobecných výrazov *avnh*, *r* a *gunh*.¹⁴⁰

¹³⁵ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 141

¹³⁶ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 154

¹³⁷ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 108

¹³⁸ Bacchiocchi, *Christian Dress & Adornment*, str. 39 [CD-ROM]

¹³⁹ Bacchiocchi, *Christian Dress & Adornment*, str. 41 [CD-ROM]

¹⁴⁰ Pipim, *Searching the Scriptures*, str. 59

Samuele Bacchiocchi súdi rovnako podľa slovosledu aj voľby slovesa *auvqentei/n* je prítomný infinitív, bez vyjadrenia osoby a čísla, čo „naznačuje skôr všeobecnú, než obmedzenú aplikáciu.“¹⁴¹ Autor ďalej poznamenáva, že text z 1Tim 2,14-15 naznačuje, že pisateľove slová nie sú normatívne len pre efezský cirkevný zbor, ale aj pre ostatné zbory. Samuele Bacchiocchi teda uzatvára: „Čokoľvek sa v liste hovorí o poriadku v zbore sa univerzálne vzťahuje na cirkev.“

Centrálny argument oponentov vysvätenia žien za kazateľky stojí na exegéze veršov 11. a 12. Tie vytvárajú antitetický paralelizmus a preto sa na ne treba pozerat' ako na celok. „Učenie v tichosti je paralelné s príkazom neučiť a postoj podriadenosti je paralelný s príkazom nepoužívať nadvládu nad mužom.“¹⁴² Pavol nezakazuje žene učiť sa, práve naopak. Učenie by však malo byť v tichosti (v zmysle pokoja) a plnom podriadení. Do svojho zákazu zahŕňa autor aj vyučovanie a panovanie nad mužom.

Myšlienku, prečo žena nemôže autoritatívne učiť, dokladajú protivníci žien kazateliek aj ďalšou exegézou veršov 13. a 14, na ktoré aplikujú typologický princíp. Prvenstvo v sformovaní Adama = typ, zlyhanie Evy = typ. „Typologické myslenie predpokladá, že ak bol Adam sformovaný prvý, potom tým musí Písmo naznačovať niečo o úlohe muža. Podobne je tomu aj v prípade ženy. Bola zvedená žena a nie muž. Týmto musí Písmo naznačovať niečo o úlohe ženy. Ak je Adam typ pre mužov, tak Eva je typ pre ženy...“¹⁴³

Odporcovia vysvätenia žien za kazateľky sa domnievajú, že autor sa odvoláva na Adamove prvenstvo, lebo v ňom videl symbol vodcovstva, ktoré Boh od začiatku zamýšľal dať jemu. Podľa nich tu práve Adam, podobne ako prvorodený syn, získava po otcovej smrti zodpovednosť za vedenie bohoslužobného života.¹⁴⁴ „Toto je teda dôvod, prečo muži skôr ako ženy môžu uplatňovať vodcovské, autoritatívne učenie v cirkvi.“¹⁴⁵

Výsledným argumentom takéhoto výkladu je potom tvrdenie, že ženám neprináleží autoritatívne učenie, pretože táto úloha je vyhradená len pre kazateľov. „Uzatvárame preto, že Pavol zamýšľal, aby ženy neboli autoritatívne učiteľky v cirkvi.“¹⁴⁶

¹⁴¹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 129

¹⁴² Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 132

¹⁴³ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 141

¹⁴⁴ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 139

¹⁴⁵ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 140

¹⁴⁶ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 133

V prípade Evy však použitie typológie už nie je také zřejmé. Tohto faktu si je vedomí aj Dr. Bacchiocchi: „Ako mohol Pavol vidieť Evine zlyhanie ako typ pre podrobenie sa ženy mužovi? Text to nehovorí. Môžeme to iba predpokladať...“¹⁴⁷ Typológiu Evy potom vykladajú protivníci ordinácie tak, že Eva svojím zlyhaním ukázala svoju nezávislosť na autorite. Chcela si vlastne privlastniť vodcovskú pozíciu, ktorá jej neprináležala.

Podobne vykladajú aj verš 15., ktorý uzatvára celú pasáž. Kľúčom k jeho vysvetleniu je výraz *swqh, setai*, v použítom preklade preložené ako spasená. V akom zmysle však bude žena spasená? „Žena nebude spasená tým, že si bude robiť nároky na vodcovskú úlohu učiteľa, ale tým, že bude zastávať úlohu matky a bude dbať o to, aby rodina žila v láske a viere.“¹⁴⁸

Z 1Tim 2,11-15 teda vyvodzujú, že žena nemá zakázané učiť, ale zakazuje žene uplatňovať autoritatívne učenie. Toto nariadenie nie je však kultúrne podmienené, ale pochádza zo stvoriteľského poriadku v ktorom Boh určil mužovi úlohu vodcu a žene pozíciu podriadenosti, „aby tak zabezpečil náležitý poriadok v medziľudských vzťahoch.“¹⁴⁹

Odporcovia vysvätenia žien zastávajú názor, že z horeuvedených výkladov textov 1Kor 14,33b-36 a 1Tim 2,11-15 vyplýva, že ženám nie je určené učiť (1Tim 2:12) ani hovoriť (1Kor 14,34) ako vedúce osobnosti cirkevného zhromaždenia. Ináč povedané, Biblia nedovoľuje ženám používať svoj vplyv v cirkvi spôsobom, ktorý by sa javil ako autoritatívny. Neznamená to však absolútne vylúčenie žien z aktívnej účasti na cirkevnom zhromaždení. Tie môžu nájsť uplatnenie pri podporných úlohách ako napríklad diakonky. Autoritatívna a vodcovská úloha v cirkvi, ale i v domácnosti však, prináleží iba mužovi. „Tieto úlohy však nerobia z muža niečo viac ako je žena a ani ženu neznižujú pod úroveň muža, ide skôr o naplnenie... vernosti Bohu a jeho Slovu. Dôležité je, aby každý, či už muž alebo žena vo viere a poslušnosti prijali úlohu, ktorú im Boh zvolil.“¹⁵⁰

¹⁴⁷ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 141

¹⁴⁸ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 143

¹⁴⁹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 138

¹⁵⁰ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 142

3.2.7. 1Kor 11,3-16

„³Ale chcem, aby ste vedeli, že hlavou každého muža je Kristus, hlavou ženy je však muž a hlavou Krista je Boh. ⁴Každý muž, ktorý sa modlí alebo prorokuje s prikrytou hlavou, zneuctúje si hlavu; ⁵ale každá žena, ktorá sa modlí alebo prorokuje s nezahalenou hlavou, zneuctúje si hlavu: lebo to je to isté, ako by sa oholila. ⁶Lebo ak sa žena nezahalaže, nech sa aj ostrihá; ak je žene potupou ostrihať sa alebo oholiť, nech sa zahalaže! ⁷Muž si totiž nemusí prikryť hlavu, lebo je obrazom Božím a Jeho slávou; žena je však slávou mužovou. ⁸Lebo nie muž je zo ženy, ale žena z muža; ⁹ani nebol stvorený muž kvôli žene, ale žena kvôli mužovi. ¹⁰Preto žena – pre anjelov – má mať na hlave znak mužovej moci. ¹¹Pravda, v Pánovi ani žena nie je bez muža, ani muž nie je bez ženy, ¹²lebo ako je žena z muža, tak je aj muž skrze ženu a všetko je z Boha. ¹³Posúďte sami medzi sebou: či sa žene patrí modliť sa k Bohu s nezahaliť sa? ¹⁴Či vás neučí sama príroda, že je mužovi na potupu, keď má dlhé vlasy? ¹⁵Ale keď žena má dlhé vlasy, tej je to na česť, lebo dlhé vlasy sú jej miesto závoja. ¹⁶Ak by sa však niekto chcel hádať, my to nemáme v obyčaji, ani cirkevné zbory Božie.“

Podobne ako zástancovia vysvätenia žien i odporcovia považujú tento text za kľúčový. Vysvetlenie oboch strán je však odlišné. Protivníci vysvätenia žien nachádzajú kľúčový výraz tejto state hneď v úvodnom verši. Je ním termín kefalh, čiže hlava, ktoré má podľa zástancov žien kazateliiek, ako už bolo spomínané význam zdroja života. Úplne iný význam mu však pripisujú ich protivníci, ktorí ho spájajú s autoritou a vodcovstvom muža.¹⁵¹

Pokrývka hlavy spomínaná v 4. verši sa následne stáva symbolom pre uznanie autority muža. Pri výklade piateho verša sa stotožňuje výraz „hlava“ v slovnom spojení „zneuctúje si hlavu“ s termínom „muž“ z verša 3., kde stojí, že „hlavou ženy je však muž“. Inak povedané, nezakrytie si hlavy u ženy je rovné odmietnutiu mužovej autority. Takýto výklad sa snažia podporiť aj zvyklosťami doby, v ktorej boli dlhé vlasy znakom uznania dôstojnosti a autority muža.¹⁵²

Vysvetľujú však, že Pavol nemá na mysli len dobový zvyk, ale v prvom rade stvoriteľský princíp, ktorý hovorí, že muž a žena majú rozdielne úlohy, ktoré treba rešpektovať. Rešpektovanie rozdielných úloh mužov a žien je teda princíp a dobová aplikácia tohto princípu je pokrývanie hlavy. Aplikácia sa však môže v závislosti na dobe a kultúre meniť. „I keď v tom, či pokrývka hlavy bola závoj, alebo drdoly nie je zhoda, je nepochybné, že Pavol videl takúto pokrývku ako kultúrne vyjadrenie a uznanie mužského vodcovstva zo strany ženy. Pokrývka hlavy bola zvykom, ktorý bol vyjadrením trvalého princípu, že hlavou ženy je muž.“¹⁵³ Odporcovia žien kazateliiek tiež dodávajú, že dôležitosť tejto pasáže

¹⁵¹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 112

¹⁵² Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 144

¹⁵³ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 117

nespočíva v tom, čo Pavol hovorí o pokrývke hlavy. Dôležitosť tejto state spočíva v tom, čo táto pokrývka symbolizuje. „...symbolizuje rozdielnosť úloh, ktoré muži a ženy majú dodržiavať v cirkvi.“¹⁵⁴

Veršami 11. a 12. objasňujú zástancovia nevysväcovania žien vzťah medzi mužom a ženou. Muž a žena sú rovnoprávni. Pavol teda nemá na mysli ontologickú podriadenosť, ale o podriadenosť funkčnú. Tento teologický princíp sme však už rozoberali v časti s teologickými argumentmi (3.1.1) a preto sa k nemu nebudeme opätovne vracat'.

Ako sme mali možnosť vidieť, text z 1Kor 11,13-16 je pre odporcov žien kazateľiek veľmi dôležitý, pretože hovorí o princípe rozdielných úloh mužov a žien, ktorý je trvalo platný rovnako v domácnosti, ako aj v cirkvi. Diskusia o pokrývke hlavy má v texte iba druhotný význam a je kultúrnym odrazom princípu ženskej podradenosti a rešpektovania mužskej autority.¹⁵⁵

3.2.8. Ef 5,21-33

„²¹Bud'te si vospolok poddaní v bázni Kristovej: ²²ženy svojim mužom ako Pánovi, ²³lebo muž je hlavou ženy, ako aj Kristus je hlavou cirkvi. On je Spasiteľom tela. ²⁴Ako je teda cirkev poddaná Kristovi, tak aj ženy mužom vo všetkom. ²⁵Mužovia, milujte si ženy, ako aj Kristus miloval cirkev a seba samého vydal za ňu, ²⁶aby ju posvätil, očistiac ju kúpeľom vody skrze slovom, ²⁷a postavil si cirkev slávnou, bez poškvrnny, bez vrások a bez čohokoľvek podobného, ale aby bola svätá a bez úhony. ²⁸Takto sú povinní aj mužovia milovať si ženy ako vlastné telá. Kto si miluje ženu, seba samého miluje. ²⁹Ved' nikto nikdy nemal v nenávisti svoje telo, ale ho živí a opatruje, ako aj Kristus cirkev, ³⁰lebo sme údmi Jeho tela. ³¹Preto opustí človek otca a matku a pripojí sa k svojej žene; i budú dvaja jedno telo. ³²Toto tajomstvo je veľké. Ja ho však vzťahujem na Krista a na cirkev. ³³Takto teda aj vy každý jeden milujte si ženu ako seba, a žena nech sa bojí muža.“

Odporcovia žien kazateľiek priznávajú, že úvodný verš vybranej state síce hovorí o vzájomnej podriadenosti, avšak nasledujúci text jasne hovorí o podriadenosti sa detí rodičom a otrokov pánom. Táto štruktúra teda naznačuje viac jednosmernú podriadenosť, ktorú odvodzujú aj z výrazu $\alpha\upsilon\lambda\lambda\eta, \lambda\omicron\iota\iota\upsilon$. Tento termín môžeme nájsť aj v Jk 5,16, kde „vyznávajú si navzájom hriechy“ neznamena obojstranné vyznanie, ale len jednostranné. Chorý má totiž vyznávať hriechy staršiemu zboru. Rovnako dodávajú, že príkaz na podriadenie je daný iba partnerovi, ktorý sa má podriadit' a nie obom.¹⁵⁶ „Ako je teda cirkev poddaná Kristovi, tak aj ženy mužom vo všetkom. (Ef 5,24)

¹⁵⁴ Bacchiocchi, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, str. 98

¹⁵⁵ Dyer, *Questions and Answers on Women's Ordination*, str. 371

¹⁵⁶ Pipim, *Are Those Things So?*, str. 199

Text Ef 5,21-33 hovorí podľa odporcov vysvätenia žien na post kazateľa o vzťahu manžela a manželky. Presnejšie povedané, táto stať hovorí o vodcovskej pozícii manželov a o podriadenej pozícii manželiek. „Vodcovstvo muža spočíva v jeho schopnosti a zodpovednosti postarať sa o jeho manželku, rovnako ako sa Kristus stará o svoju cirkev.“¹⁵⁷ Podriadenosť manželky bola ustanovená Bohom pri stvorení. Je to však podriadenosť dobrovoľná a jej cieľom je prehĺbenie manželskej jednoty.

Verše 28.-30. známe tiež ako „analógia tela“ vysvetľujú protivníci vysvätenia žien tak, že muž má vytvárať možnosti pre rozvoj svojej manželky. Vodcovstvo manžela má byť obetavé, lebo iba vodcovstvo, ktoré napomáha vzrastu podriadených, je efektívne.¹⁵⁸

3.2.9. 1Tim 3,1-7

„¹Ak sa niekto snaží o biskupstvo úrad, túži po znamenitom diele. ²Biskup musí byť bez úhony, muž jednej ženy, striezlivý, rozumný, slušný, spôsobilý vyučovať, ³nie pijan, nie bitkár (ani nie žiadostivý nečistého zisku), ale mierny, nehašterivý a nie lakomý. ⁴Má si dobre spravovať dom a deti udržiavať v poddanosti so všetkou dôstojnosťou. ⁵Ved' ak niekto svoj dom nevie spravovať, ako sa bude starať o cirkev Božiu? ⁶Nech to nie je nováčik vo viere, aby sa nenadúval a neprepadol diablovmu súdu. ⁷A musí mať aj dobré svedectvo od tých, čo sú mimo (cirkvi), aby sa nedostal do rečí a neprepadol osídlu diablovmu.“

Problémom pri výklade daného textu sú zámená, ktoré sú bezrodové. Oponenti vysvätenia žien však argumentujú veršom 2., ktorý osvetľuje, že bezrodové zámeno z prvého verša, označuje muža. Kľúčovým veršom uvedenej pasáže, ako je už čitateľovi isto jasné, teda verš 2., ktorý uvádza, že biskup musí byť „muž jednej ženy“. Podľa odporcov vysvätenia žien do kazateľského úradu teda z uvedenej frázy jasne vyplýva že biskup, kazateľ aj starší musí byť zákonite muž.¹⁵⁹

Protivníci žien kazateliiek upozorňujú pri svojom výklade na fakt, že biblický text nehovorí o duchovných daroch. „Nie je postačujúce, ak niekto iba vlastní určité dary, alebo sa cíti povoláný.“¹⁶⁰ Okrem duchovných darov je tu ešte podmienka, že biskup musí byť muž a že ten muž musí vedieť riadiť i svoju domácnosť. Teológovia zastávajúci postoj nevysväcovať ženy do vodcovských

¹⁵⁷ Nichol, *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, str. 1036

¹⁵⁸ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 196

¹⁵⁹ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 148

¹⁶⁰ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 148

pozícií v cirkvi teda vyvodzujú, že duchovné dary nie sú postačujúcim kritériom a „sú druhoradé voči vlastnostiam, ktoré dovoľujú mužovi vykonávať rovnaký druh vodcovstva v cirkvi, aké vykonáva i doma.“¹⁶¹

3.3. Ostatné argumenty

K často spomínaným argumentom protivníkov vysvätenia žien do kazateľského úradu je skutočnosť, že „nemáme žiaden doklad o tom, že by Ellen Whiteová bola niekedy ordinovaná vložím ľudských rúk.“¹⁶² Aj napriek tejto skutočnosti figurovala už od roku 1884 v adventistickej ročenke ako kazateľ s poverením, teda ako ordinovaný kazateľ. Dôvodom takéhoto konania cirkvi bolo, ako vysvetľuje Samuel K. Pipim, že „cirkev zjavne nemala spôsob, ako poveriť proroka“.¹⁶³

Samuel K. Pipim tiež uvádza ako ďalší dôvod proti vysväteniu žien za kazateľky, že ženy v CASD v 19. storočí mali len kazateľské povolenie, ale nie kazateľské poverenie, ktoré bolo vystavované len vysvätením kazateľom, a ktoré tiež vlastnila E.G. White (ako už bolo spomenuté v predchádzajúcom paragrafe.)

Pre objasnenie rozdielu medzi kazateľským poverením a povolením uvádzam citát z Cirkevného poriadku: „Aby byla mladým mužům dána příležitost projevit své schopnosti v kazatelském díle, zvláště v oblasti evangelizace, poskytuje sdružení nadějným zájemcům kazatelské povolení... Kazatel, který obdržel takové povolení je oprávněn kázat, konat evangelizaci, vést misijní práci a pomáhat v různých sborových činnostech.“¹⁶⁴ Z uvedeného je zřejmé, že kazateľ s povolaním nemôže krstiť, sobášiť a ani pochovávať. Aby však mohol tieto obrady vykonávať ešte aj ako nevysvätený kazateľ, musel by byť zvolený za staršieho zboru, alebo by musel dostať výnimku z divízie.

Ďalší veľmi často uvádzaný argument dotýkajúci sa praktického života cirkvi hovorí, že vysvätenie žien do úlohy kazateľa by mohlo mať dopad na vodcovskú úlohu manžela. Vodcovstvo manžela by v rodine ostalo ťažko nedotknuté, v prípade, že by jeho vlastná manželka slúžila ako hlava spoločenstva, ktorého členom je aj jej muž. Tým by mohol nastať aj obrovský problém v rodinnom živote. Žena kazateľka musí okrem toho čeliť viacerým tlakom.

¹⁶¹ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 183

¹⁶² Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 282

¹⁶³ Pipim, *Receiving the Word*, str. 117

¹⁶⁴ Cirkevní řád, str. 129

Cirkev od nej požaduje jej pozornosť a čas, ktorý však rovnako vyžaduje aj jej rodina. Žena kazateľka musí najprv nasýtiť svoju rodinu a potom aj cirkevnú rodinu. Takáto situácia má vážny dopad na jej rodinu a tiež na výchovu detí.¹⁶⁵

Ďalší argument vysvetľuje, že v prípade, že by predsa len Generálna konferencia schválila vysväcovanie žien za kazateľky malo by to dopad na deti z rodín, kde dieťa nemá otca, alebo otec nie je kresťanom. Pre tieto deti sa kazateľ stáva duchovným otcom a často jediným pozitívnym mužským vzorom a príkladom. Žena kazateľka by túto „náhradnú otcovskú úlohu“ mohla zastávať iba ťažko.¹⁶⁶

Ako ďalší dôvod podporujúci nevysväcovanie žien býva uvádzaný problém mladých kazateliiek, ktoré by mohli mať ťažkosti s prijatím zvlášť zo strany starších zborov. Tí by im totiž v určitých prípadoch mohli byť ich duchovnými otcami. Podobný problém by mohol nastať aj so staršou zboru. Tá by rovnako mohla mať problém s akceptovaním mladšej kazateľky ako svojho duchovného vodcu.¹⁶⁷

Na záver ešte odporcovia dodávajú, že schválenie možnosti vysvätenia žien na post kazateľa by mohlo viesť k prijatiu argumentu feministiek a ich oponentov tvrdiacich, že Biblia je kultúrne a dobovo podmienená. Samuele Bacchiocchi aj Raymond Holmes sa dokonca domnievajú, že toto by mohlo neskôr viesť dokonca k otvoreniu dverí pre svätenie nedele, či schválenie homosexuality. „Ak prijmem kultúrnu podmienenosť Biblie, naširoko sa nám otvárajú dvere pre prijatie homosexuality.“¹⁶⁸

3.4. Hermeneutické predpoklady protivníkov vysvätenia žien

Odporcovia vysvätenia žien do kazateľského úradu sa prikláňajú k historicko-gramatickému výkladu Biblie. Bibliu považujú za inšpirované Božie zjavenie, ktoré je dôveryhodné, neomylné a smerodajné.¹⁶⁹ Ako vysvetľujú oponenti žien kazateliiek, historicko-gramatická metóda počíta s princípom sola Scriptura, ktorý hovorí, že Písmo je jedinou autoritou a výhradným autoritatívnym

¹⁶⁵ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 175

¹⁶⁶ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 174

¹⁶⁷ Bacchiocchi, *Women in the Church*, str. 176

¹⁶⁸ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 75

¹⁶⁹ Holmes, *The Tip of an Iceberg*, str. 37

zdrojom pre ľudské poznanie. „Skúsenosť, tradícia, verejná mienka, závery vedcov či vodcov, ale ani iné zdroje nám nemôžu byť autoritou, môže ňou byť len Biblia samotná (sola Scriptura)...“¹⁷⁰

Biblia je teda nadradená ľudskému rozumu aj skúsenosti, ktoré sa dôsledkom hriechu môžu myliť. „Vďaka hriechu, ktorý ovplyvnil celé Božie stvorenie a ľudskú skúsenosť, môžu byť mimo biblické poznatky niekedy chybné.“¹⁷¹ Preto oponenti žien kazateliiek vyzdvihujú neomylnosť Písma, ktorá je založená na Božej inšpirácii. Originálne autografy neobsahovali podľa Dr. Pipima žiadne chyby. Tie sa dostali do Biblie pri prepisoch a neskôr pri prekladoch.¹⁷²

Odporcovia vysvätenia žien vysvetľujú Božiu inšpiráciu ako čin, ktorým Duch Svätý uschopňuje pisateľa pochopiť a následne spísať vlastnými slovami, to čo mu bolo odhalené v Božom zjavení. Biblia má teda Božsko-ľudský charakter. Pisateľ vyjadroval Božie myšlienky svojimi slovami, Boh však nedovolil znehodnotiť svoje poslanstvo nejakým pisateľovým zásahom či nedostatočnosťou ľudského jazyka.¹⁷³ Biblia nie je kultúrne ani dobovo podmienená.¹⁷⁴

Ako už bolo spomenuté, Biblia je plne inšpirovaná a teda aj plne autoritatívna a smerodajná. Obsahuje Božie slovo, ktoré sa nemení a preto sa ani biblické učenie nemôže donekonečna meniť. Nové myšlienky, s ktorými sa cirkev zaoberá, by teda nemali byť v protiklade ku starým, a nemali by im byť ani nadriadené.¹⁷⁵

Oponenti vysvätenia žien na post kazateľa presadzujú doslovný výklad textu. Pod doslovným výkladom textu treba rozumieť „nutnosť pochopiť Biblický text v normálnom zmysle. K textu musíme pristupovať rovnako, ako by sme interpretovali bežnú reč.“¹⁷⁶ Nejde tu o žiadne alegorizovanie, či zduchovňovanie textu, aby sme našli jeho hlbší význam. Tento doslovný princíp pritom počíta s rôznymi literárnymi žánrami a samozrejme aj s rôznymi literárnymi prvkami textu.¹⁷⁷

Odporcovia žien kazateliiek pravdaže počítajú pri výklade biblického textu aj s pochopením historického pozadia. Tu však odporúčajú vychádzať viac z Biblie

¹⁷⁰ Pipim, *Receiving the Word*, str. 78

¹⁷¹ Pipim, *Receiving the Word*, str. 78

¹⁷² Pipim, *Receiving the Word*, str. 170

¹⁷³ Nejedná sa teda o diktačnú inšpiráciu, ale o myšlienkovú inšpiráciu.

¹⁷⁴ Pipim, *Receiving the Word*, str. 276

¹⁷⁵ Pipim, *Receiving the Word*, str. 119

¹⁷⁶ Pipim, *Receiving the Word*, str. 124

¹⁷⁷ Pipim, *Receiving the Word*, str. 197

ako z biblických slovníkov. Tá totiž obsahuje všetky informácie, ktoré človek potrebuje k výkladu biblického textu. Nejasnosti vykladanej biblickej state možno ľahko vysvetliť na základe jasných textov Písma. Samuel Koranteng-Pipim dodáva, že poznatky získané exegézou textu je potrebné nakoniec ešte posúdiť so spismi Ellen G. Whiteovej.¹⁷⁸

Teológovia zastávajúci názor nevysväcovať ženy na post kazateľa silno zdôrazňujú, že odmietajú historicko-kritickú metódu. Tá je pre nich neprijateľná, nakoľko nepovažuje Bibliu za plne inšpirovanú, plne autoritatívnu (považuje Bibliu za kultúrne podmienenú) a ani za plne dôveryhodnú (uznáva, že Písmo nie je bezchybné).¹⁷⁹

¹⁷⁸ Pipim, *Receiving the Word*, str. 200, 205

¹⁷⁹ Pipim, *Receiving the Word*, str. 74-117

4. ZHRNUTIE A ZHODNOTENIE

Teológovia i laici z radov CASD sa síce zhodujú na svojich 27 základných vieroučných bodoch, avšak v mnohých iných otázkach medzi nimi pretrváva nesúlad a ostré rozpory. Tak je tomu aj v otázke vysvätenia žien do kazateľského úradu, ktorá mnohých teológov aj radových členov rozdeľuje na dva protichodné tábory.

Ako sme mali možnosť z jednotlivých častí práce postrehnúť, na pozadí diskusie o vysvätení žien do kazateľského úradu stojí otázka inšpirovanosti Biblie a následne na to otázka o spôsobe jej výkladu. Tak ako hovorí Samuel Koranteng-Pipim: „Téma vysvätenia žien dáva povstať otázke autority Biblie a vhodných metód Biblického výkladu.“¹⁸⁰

Obidve strany, ktoré sa zúčastňujú na diskusii vychádzajú z rôznych predpokladov. Obe sa domnievajú, že tieto predpoklady sú správne, zatiaľ čo východiská druhej strany považujú za nesprávne. Najväčší rozdiel vidím v odlišnom ponímaní inšpirovanosti Biblie. Zástancovia aj oponenti síce rovnako hovoria o božskom aj ľudskom elemente v Písme, avšak prví vyzdvihujú skôr ľudskú zložku, zatiaľ čo tí druhí jednoznačne božskú. Následkom tejto skutočnosti dochádzajú zástancovia vysvätenia žien k záverom, že Biblia je kultúrne aj dobovo podmienená, čo ich ešte viac vzdľahuje od východísk ich oponentov. Tí totiž popierajú akúkoľvek podmienenosť Písma, ktorá podľa nich znižuje inšpirovanosť a autoritu Biblie.

Z rozdielneho pohľadu na inšpirovanosť Biblie vychádzajú aj odlišné závery oboch strán. Túto skutočnosť sme mali možnosť pozorovať už v časti 2.1.1., v ktorej zástancovia vysvätenia žien prichádzajú z výkladu 1M 1-3 k svojmu základnému teologickému poznatku o rovnosti muža a ženy, zatiaľ čo ich protivníci vychádzajú z výkladu rovnakého textu k záveru, že žena je mužovi podriadená. Podobné závery sme si mohli všimnúť v častiach 2.2.4. a 3.2.1., ktoré sa venujú exegézam rovnakého biblického textu 1Kor 14,35b-36. Kým v časti 2.2.4. zástancovia vysvätenia žien na post kazateľa prichádzajú k záverom, že daný text nehovorí nič o vzťahoch medzi mužmi a ženami, ale pojednáva o správnom používaní duchovných darov a o poriadku na bohoslužbe, v časti 3.2.1. sa dozvedáme, že text hovorí o podriadenosti ženy, ktorú Boh ustanovil pri stvorení.

¹⁸⁰ Pipim, *Searching the Scriptures*, str. 16

Táto skutočnosť ma vedie k pocitu, že zástancovia rovnako ako odporcovia vysvätenia žien častokrát pristupujú k výkladu biblických textov s predpokladmi, ktoré formujú a odzrkadľujú aj ich východiská.

Dobre viditeľné je to na argumentoch oponentov vysvätenia žien vychádzajúcich z učenia Starej a Novej zmluvy, ktoré vychádzajú zo základného tvrdenia, že Biblia hovorí o princípe vodcovstva muža a podriadenosti ženy. Tieto argumenty však bez tohto princípu neobstoja. Domnievam sa preto, že kritici vysvätenia žien do vodcovských úloh vychádzajú z predpokladu, že ženám akákoľvek autoritatívna funkcia v cirkvi neprináleží. Toto svoje stanovisko stavajú na teologickom princípe rozdielnych úloh muža a ženy, ktoré odvodzujú z 1M 1-3.

Osobne zastávam názor, že 1M 1-3 nehovorí nič o vodcovstve muža a podriadenosti ženy. Zámerom týchto kapitol je objasnenie skutočnosti, že Hospodin je Pôvodcom všetkého tvorstva a tiež opísanie vzťahu medzi Bohom a človekom pred pádom do hriechu a po ňom. Domnievam sa, že tento text naznačuje skôr rovnosť muža a ženy, než obraz podriadenosti, ktorý v ňom vidia odporcovia vysvätenia žien. Súhlasím s tvrdením, že muž „zvíratům je „bohem“, ženě nikoli... Žena je mužovi... rovná = adekvátní, autentická, stejně suverénní a stejně svobodná jako on....“¹⁸¹

Ak by sme však predsa len pripustili, že Písmo skutočne hovorí o princípe vodcovstva muža a podriadenosti ženy, museli by sme následne na to prehodnotiť aj postavenie Ellen Gould Whiteovej, ktorá nielenže autoritatívne kázala, ale aj vyučovala ženy aj mužov v cirkvi.

Obe zúčastnené strany pripisujú Biblii Božsko-ľudský element. Napriek tomu oponenti vysvätenia žien omnoho viac vyzdvihujú Božský element Písma, pričom ten ľudský umenšujú. Navzdory skutočnosti, že sami protivníci žien kazateľiek tvrdia, že diktačnú inšpiračnú teóriu odmietajú, zdôrazňovaním Božského elementu Písma na úkor ľudského sa blížia viac teórii verbálnej inšpirácie ako myšlienkovej. Badateľnou črtou takéhoto postojú je pre mňa tvrdenie Samuela Koranteng-Pipima, že „žiadne omyly nepochádzajú z rúk pôvodných Biblických pisateľov.“¹⁸²

Zdá sa mi, že metóda, ku ktorej sa hlásia oponenti vysvätenia žien sa niekedy blíži metóde dôkazových textov. Za príklad takéhoto používania Písma môže poslúžiť výklad textu 1Tim 3,1-7. Na základe tohto textu vyvodzujú kritici vysvätenia žien, že ženy nie je možné vysväcovať za kazateľky, pretože text jasne

¹⁸¹ Balabán, *Hebrejské človekosloví*, str 45, 46

¹⁸² Pipim, *Receiving the Word*, str. 170

hovorí, že „Biskup musí byť bez úhony, muž jednej ženy...“ (1Tim 3,2). Hlavným zámerom textu však podľa mňa nie je určenie pohlavia biskupa, text chce hlavne zdôrazniť, aké vlastnosti by mal mať biskup. Ďalší doklad mojej výpovede vidím v tvrdení kritikov vysvätenia žien, že Biblia odpovedá na každú otázku, a že Biblia nám poskytuje zdroj všetkého poznania. Správnym zoradením biblických textov je možné podľa kritikov vysvätenia žien dospieť k poznaniu Božej vôle a riešiť otázky, ktoré trápia modernú Cirkev adventistov siedmeho dňa.¹⁸³

Ďalšiu nedôslednosť argumentov oponentov vysvätenia žien vidím aj v ich vysvetlení už spomínaného textu 1Tim 3,1-7. Ak by sme brali do úvahy doslovný význam textu „jednej ženy muž... dobre spravovať dom a deti udržiavať v poddanosti so všetkou dôstojnosťou“ logicky by sme museli vylúčiť z pozície staršieho zboru kandidátov, ktorí by boli vdovci, alebo bezdetní.

Taktiež sa domnievam, že teológovia zastávajúci postoj nevysväcovať ženy do vodcovských pozícií v cirkvi, neaplikujú dôsledne vodcovský princíp v spoločnosti. Ako už bolo spomenuté, princíp podriadenosti žien a vodcovstva mužov je, ako sa domnievajú odporcovia vysvätenia žien, Božie ustanovenie z raja, ktoré je platné rovnako v cirkvi ako aj v domácnosti. Avšak podľa môjho názoru sa tento princíp nedá dôsledne oddeliť od spoločenskej sféry. Veď žena, ktorá zastáva v spoločnosti vysokú pozíciu, môže uplatňovať svoju autoritu napríklad nad mužom z jej zboru, ktorý pracuje pod ňou. Nemala by preto cirkev zakázať ženám, ktoré sú členkami nejakého zboru, zastávať vysoké pozície v spoločnosti, v ktorých by mohli uplatňovať autoritu nad mužmi z ich zboru, či nebodaj ich manželmi?

Na margo argumentu oponentov vysvätenia žien, že ak by cirkev predsa len povolila vysvätenie žien za kazateľky, nastal by v rodine a spoločnosti chaos, musím podotknúť, že mnohé ženy v Spojených štátoch, ale aj tu v Európe vykonávajú prácu vysväteného kazateľa aj napriek faktu, že cirkvou vysvätené nie sú, avšak žiaden zmätok v spoločnosti som nespozorovala. Argument odporcov, ktorý predpokladá, že starší muži, či ženy v zbore by mohli mať ťažkosti s prijatím a uznaním mladej kazateľky, ma taktiež nepresvedča. Som presvedčená, že v zbore by sa mohli nájsť aj cirkevníci ktorí by mali rovnaké ťažkosti s prijatím mladého nastupujúceho kazateľa.

Cením si úprimnú snahu odporcov vysvätenia žien obhájiť a podporiť svoje stanovisko. Som si však tiež vedomá postavenia žien, ktorý platil v gréckom aj židovskom svete. Je mi jasné, že pretvoriť patriarchálnu spoločnosť tej doby

¹⁸³ Pipim, *Searching the Scriptures*, str. 65

nebolo možné, nakoľko takýto štýl života plnil v tej dobe určitú stabilizujúcu funkciu. Uvedomujem si taktiež, že dôsledné uplatňovanie pohľadu na ženu, ktorý vychádzal z viery, vo vtedajšej spoločnosti by zrejme narazilo na odpor. Preto sa prikláňam skôr k názoru zástancov vysvätenia žien do kazateľského úradu a k ich tvrdeniu, že Božie princípy sú v Biblii podané formou, ktorú určovalo kultúrne prostredie a doba. Verím totiž, že autori novozmluvných textov nemohli naplno vyjadriť Božie princípy, ktoré boli natoľko revolučné, že by mohli zdiskreditovať kresťanstvo v očiach prostredia, v ktorom žili. „Odsuzovať tehdejší kresťany za to, že nebojovali za rovnoprávnosť žien, je anachronismus. Vnitřní proměnou vztahů... lze život proměňovat konkrétněji – v omezeném prostoru, ale fakticky.“¹⁸⁴

Na záver by som už len rada dodala, že momentálna situácia v CASD dovoľujúca vysväcovať ženy za starších zborov, ktorí majú podobné právomoci ako vysvätení kazatelia sa mi zdá nie práve najšťastnejšia a trochu rozporuplná. Cirkev, ktorej najväčšou osobnosťou zostáva práve žena, dovoľuje ženám vykonávať všetko, čo sa očakáva od kazateľa – dovoľuje kázať, krstiť, sobášiť, pochovávať a tiež vysluhovať večeru Pánovu, ale to všetko bez možnosti byť vysvätená do kazateľského úradu. Preto sa domnievam, že je len otázkou času, aj keď pravdepodobne veľmi, veľmi dlhého, kedy sa CASD bude musieť uchýliť k vysväcovaniu žien do kazateľského úradu.

¹⁸⁴ Pokorný, *List Efezským*, str. 80

ZÁVER

Na záver možno už len dodať, že CASD zostala stáť v riešení otázky vysvätenia žien do kazateľského úradu niekde na „polceste“. Od Generálnej konferencie v Utrechte, ktorá sa konala v roku 1995 sa táto citlivá téma dostala do úzadia a v súčasnosti sa jej už nevenuje toľko pozornosti. Kroky, ku ktorým sa CASD v doterajšom vývoji odhodlala sú však už definitívne dané. Už nie je cesty späť. Preto sa domnievam, že téma vysvätenia žien sa v budúcnosti opäť stane predmetom diskusií a bude jej venované ešte mnoho času, štúdia a argumentácie. Je len otázkou času, kedy sa táto diskusia dostane opäť do popredia a znova sa stane predmetom rokovania Generálnej konferencie.

Som presvedčená, že aj napriek terajšiemu stavu útlmu a stagnácie bude časom v CASD pribúdať množstvo ľudí zastávajúcich názor, že vysvätenie žien za kazateľky je správne, a preto budú chcieť nasledovať vzory viacerých združení, či zborov, ktoré sa rozhodli konať v rozpore s oficiálnym postojom Generálnej konferencie. Aj napriek faktu, že za otázkou vysvätenia žien stojí odlišné chápanie inšpirácie Biblie, ktoré vlastne rozdeľuje účastníkov tejto diskusie na dva tábory, domnievam sa, že táto otázka bude v budúcnosti smerovať k plnohodnotnému vysväteniu žien do kazateľského úradu.

Na záver by som ešte rada uviedla závery štúdie, ktorá sa vyjadruje k otázke vysvätenia žien. Táto štúdia jasne ukázala, že odpovede sú odlišné v závislosti na vzdelaní a veku. Tí, ktorí majú vzdelanie bakalára boli vo všeobecnosti proti. Tí, ktorí dosiahli vyššie vzdelanie sa zväčša prikláňajú k vysväteniu žien za kazateľky. Vek respondentov mal rovnako vplyv na ich odpovede. Väčšina odpovedajúcich, ktorí boli mladší ako 50 rokov súhlasila s vysvätením, zatiaľ čo väčšina nad 50 rokov bola proti. Táto skutočnosť ma preto vedie k podobnému záveru, ku ktorému dospel aj Roger Dudley: „Keďže rastie úroveň vzdelania v našej službe, predpovedám, že budúcnosť prinesie väčšiu podporu pre službu žien v rôznych úradoch. Mladší kazatelia sú viac naklonení zapojeniu žien do služby, než starší. To tiež naznačuje väčšiu prijateľnosť služby žien v budúcnosti.“¹⁸⁵

Ako som už v úvode naznačila, rozsah práce, ktorú predkladám mi nedovolil obsiahnuť a ani vyčerpať všetky argumenty zástancov a oponentov vysvätenia žien. Nepokryl ani celú škálu problémov, ktoré sa danej problematike dotýkajú. Aj napriek tomu sa domnievam, že predložená práca môže byť

¹⁸⁵ Dudley, *The Ordination of Women in the Light of the Character of God*, str. 411

užitočným prínosom pre tých, ktorí sa v danej problematike veľmi neorientujú, alebo by sa chceli v budúcnosti tejto téme viac venovať. Rovnako môže podať pomocnú ruku tým, ktorí bezradne zostávajú stáť medzi dvoma cestami a nevedia zaujať postoj k tejto citlivej otázke, ktorá trápi a rozdeľuje teológov i laikov nielen v CASD.

POUŽITÁ LITERATÚRA

Monografie

- Bacchiocchi, Samuele, *Women in the Church: A Biblical Study on the Role of Women in the Church*, Berrien Springs: Biblical Perspectives, 1985
- Balabán, Milan, *Hebrejské človekosloví*: Herrmann & synové, 1996
- Boomsma, Clarence, *Male and Female, One in Christ: New Testament Teaching on Women in Office*, Grand Rapids: Baker Book House, 1993
- Holmes, Raymond C., *The Tip of an Iceberg: Biblical Authority, Biblical Interpretation and the Ordination of Women in Ministry*, Wakefield: POINTER Publications, 1994
- Knight, George Roger, *Adventismus v proměnách času*, Praha: FINIDR, 2003
- Nichol, Francis D., Cottrell Raymond F., Neufeld Don F., *Seventh-day Adventist Bible Commentary, Zväzok 6*, Washington, D.C., Review and Herald Publishing Association, 1957
- Pipim-Koranteng Samuel, *Receiving the Word: How New Approaches to the Bible Impact Our Faith and Lifestyle*, Berrien Springs, MI, Berean Books, 1996
- Pipim-Koranteng Samuel, *Searching the Scriptures: Women's Ordination and the Call to Biblical Fidelity*, Berrien Springs, MI, Adventists Affirm, 1995
- Pokorný, Petr, *List Efezským*: Praha: Centrum biblických studií AVČR a UK, 2005
- Whiteová, Ellen Gould, *Skutky apoštolov*, Martin: Advent Orion, 1994

Zborníky

- Adventisti siedmeho dňa veria... Biblický výklad 27 základných vieroučných výrokov*, Vrútky: Advent-Orion, 1998
- Bacchiocchi, Samuele, *Headship, Submission and Equality in Scripture*, in: Mercedes H. Dyer, *Prove All Things, a Response to Women in Ministry*, Berrien Springs: Adventist Affirm, 2000
- Cottrell, Raymond F., *A Guide to Reliable Interpretation: Determining the Meaning of Scriptures*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Dederen, Raoul, *The Priesthood of All Believers*, in: Nancy Vyhmeister, *Women in Ministry*, Berrien Springs: Andrew University Press, 1998
- Dudley, Roger L., *The Ordination of Women in the Light of the Character of God*, in: Nancy Vyhmeister, *Women in Ministry*, Berrien Springs: Andrew University Press, 1998
- Dyer, *Prove All Things, a Response to Women in Ministry*, Berrien Springs: Adventist Affirm, 2000

- Haerich, Donna J., *Genesis Revisited*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Harwood, Ginger H., *Women and Mission*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Johnston, Robert M., *Shapes of Ministry in the New Testament and Early Church*, in: Nancy Vyhmeister, *Women in Ministry*, Berrien Springs: Andrew University Press, 1998
- Larson, David R., *Man and Woman as Equal Partners: The Biblical Mandate for Inclusive Ordination*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Lorntz, Joyce H., *Spiritual Gifts and the Good News*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Mattingly, Keith, *Laying on of Hands in Ordination*, in: Nancy Vyhmeister, *Women in Ministry*, Berrien Springs: Andrew University Press, 1998
- Neall, Ralph, *Ordination Among the People of God*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Prinz-McMillan, Sheryll, *Who's in Charge of the Family? A look at "Headship" in Scripture*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Watts, Kit, *An Outline of the History of Seventh-day Adventists and the Ordination of Women*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Watts, Kit, *Moving Away From the Table: A Survey of Historical Factors Affecting Women Leaders*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Westphal, Wilson, *The Forgotten Disciples*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995
- Zackrisson, Edwin, *Inclusive Redemption*, in: Patricia A. Habada, Rebecca Frost Brillhart, *The Welcome Table, Setting a Place for Ordained Women*, Langley Park: TEAM Press, 1995

Bible

Biblia: Písmo Sväté Starej a Novej zmluvy, Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 1999
Nestle-Aland, Greek-English New Testament, 8. vyd., Stuttgart: Deutsche
Bibelgesellschaft, 1998

Elektronické zdroje

- Bacchiocchi, Christian *Dress & Adornment*, str. 41 [CD-ROM]
- Benton, Josephine, *Documents and Notes*, in: *Called by God* [online]. 1990
(cit. 26.2.2008).
URL: <http://www.sdanet.org/atissue/books/called/benton-apx-a.htm>
- Benton, Josephine, *Evangelist and Teacher of Ministers*, in: *Called by God*
[online]. 1990 (cit. 26.2.2008).
URL: <http://www.sdanet.org/atissue/books/called/benton-05.htm>
- Benton, Josephine, *Farmer's Wife Becomes Evangelist*, in: *Called by God* [online].
1990 (cit. 26.2.2008).
URL: <http://www.sdanet.org/atissue/books/called/benton-02.htm>
- Benton, Josephine, *Innovative Administrator*, in: *Called by God* [online]. 1990
(cit. 26.2.2008).
URL: <http://www.sdanet.org/atissue/books/called/benton-04.htm>
- Benton, Josephine, *Minister to Legislatures*, in: *Called by God* [online]. 1990
(cit. 26.2.2008).
URL: <http://www.sdanet.org/atissue/books/called/benton-03.htm>
- Benton, Josephine, *Partial List of Women Ministers*, in: *Called by God* [online].
1990 (cit. 26.2.2008).
URL: <http://www.sdanet.org/atissue/books/called/benton-apx-b.htm>
- Gallagher, Jonathan, *President Regrets Conference Action to Issue Same
Ministerial Credentials to Men and Women* [online]. 5.4.2000
(cit. 10.3.2008)
URL: <http://news.adventist.org/data/2000/0954947685/index.html.en>
- Haloviak, Bert, *Route to the Ordination of Women in the Seventh-Day Adventist
Church: Two Paths*, [online]. 18.3.1985 (cit. 28.2.2008)
URL: <http://www.adventistarchives.org/docs/AST/Ast1985.pdf>
- Historic Election of Women at the GC Session* [online]. (cit. 27.3.2008).
URL: http://wm.gc.adventist.org/Newsletters/2005/2005text/july_aug_headline.htm
- Josephine Griffine Benton: Woman of the Year* [online]. 2003 (cit. 3.3.2008).
URL: http://www.aaw.cc/PDF_files/WOYA_03_Benton.pdf
- North American Division Request to the World Church* [online].
URL: http://www.adventist.org/world_church/official_meetings/1995gcsession/070509ann.txt
- Předseda církve volá po konsenzu v otázce ordinace žen* [online]. (cit. 11.2.2008)
URL: <http://www.casd.cz/index.php?setlang=1&ID=2629>

- První žena v České republice vysvěcena jako starší sboru* [online]. (cit. 11.2.2008)
URL: <http://www.casd.cz/index.php?setlang=1&ID=1034>
- Rove, Taashi, *Women Talk With Church Leader About Abuse, Leadership, Health, Poverty* [online]. 14.12.2006 (cit. 7.3.2008)
URL: <http://news.adventist.org/data/2006/1166133800/index.html.en>
- Sahlin, Norma, *Seventh-Day Adventist Church Decides not to Delegate Ordination Issues to the Divisions of the Worldwide Denomination* [online]. 6.7.1995 (cit. 18.3.2008)
URL: http://www.adventist.org/world_church/official_meetings/1995gcsession/070605ann.txt
- The Women's Ordination at Sligo* [online]. (cit. 18.3.2008)
URL: <http://www.sdadefend.com/MINDEX-U-Z/Women's-ord-Sligo.pdf>
- Torkelsen, Max, Kajiura, Rick, Dabrowski, Ray, *Women's Ordination Request Rejected at Seventh-day Adventist World Session* [online]. 5.7.1995 (cit. 14.3.2008)
URL: <http://news.adventist.org/data/1995/804976437/index.html.en>
- Why Should the La Sierra University Church Ordain Women for Gospel Ministry? [online]. (cit. 22.3.2008)
URL: <http://www.sdanet.org/atissue/wo/lsuc.htm>